

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Zajišťování přípravy obyvatelstva k obraně státu na místní úrovni

Ensuring the Preparation of the Population for the Defense of the State at the Local Level

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Luděk Brožík

Vedoucí diplomové práce: Ing. Vladimír Karaffa, CSc.

Kladno 2023

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Brožík** Jméno: **Luděk** Osobní číslo: **511042**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Zajišťování přípravy obyvatelstva k obraně státu na místní úrovni

Název diplomové práce anglicky:

Ensuring the Preparation of the Population for the Defense of the State at the Local Level

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude zjištění reálného stavu přípravy občanů k obraně státu (POKOS) na základních školách, středních školách a v neziskových organizacích ve městě Rokycany. Teoretická část se bude zabývat současným stavem a historií aktivit POKOS. Dále zde budou charakterizovány neziskové organizace, které realizují aktivity dle platné Koncepce POKOS. V praktické části budou provedeny analýzy aktivit a připravenosti výše uvedených subjektů k provádění POKOS. Výzkum proběhne cestou studia dokumentů, rozhovory s odborníky a zpracováním dat prostřednictvím SWOT analýzy. Cílem bude dále vytvoření souboru doporučení pro zřizovatele základních škol, středních škol a neziskových organizací k zefektivnění systému POKOS na lokální úrovni. Dalším výsledkem budou doporučení pro zavedení systémových opatření POKOS s ohledem na aktuální vývoj bezpečnostního prostředí.

Seznam doporučené literatury:

- [1] GERHÁT, Ivan, Koncepce přípravy občanů k obraně státu: 2019-2024, Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Vojenský historický ústav Praha, 2019, ISBN 978-80-7278-775-3
- [2] KARAFFA, Vladimír, Vzdělávání v bezpečnostním systému České republiky, 23 (55), číslo 4, 2014, Vojenské rozhledy, 1210-3292
- [3] GERHÁT, Ivan, Příprava občanů k obraně státu: příručka pro učitele základních a středních škol, ed. 2, Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Vojenský historický ústav Praha, 2018, ISBN 978-80-7278-728-9

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Vladimír Karaffa, CSc.

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Ing. Ivan GERHÁT

Datum zadání diplomové práce: **19.09.2022**

Platnost zadání diplomové práce: **20.09.2024**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
děkan

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Zajišťování přípravy obyvatelstva k obraně státu na místní úrovni vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Rokycanech doplňte dne 12.05.2023

.....
Bc. Luděk Brožík

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěl především poděkovat vedoucímu práce panu Ing. Vladimíru Karaffovi CSc., který svou trpělivostí, cennými radami přispěl ke vzniku této práce. Poděkování bezpochyby patří i konzultantovi Ing. Ivanu Gerhátovi, který svými konstruktivními připomínkami přispěl velkou mírou ke vzniku této práce. Dále bych chtěl poděkovat všem základním školám, středním školám a neziskovým organizacím ve městě Rokycany, které umožnily provedení výzkumu. Poslední poděkování bych věnoval kpt. Ing. Jiřímu Novákovi z Krajského vojenského velitelství v Plzni oddělení obranných příprav, bez kterého by nemohla vzniknout praktická část práce.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na výzkum systému přípravy občanů k obraně státu (POKOS), která vychází z předpokladu, že na obraně státu v případě napadení jeho suverenity a územní celistvosti se kromě ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, orgánů státní správy a samosprávy, právnických osob podílí i jeho občané. Tento výzkum byl proveden na vzorku základních a středních škola v neziskových organizacích ve městě Rokycany. Zohledněna byla u participace institucí, které se na přípravě občanů k obraně státu z hlediska svých kompetencí stanovených zákony mají podílet.

V praktické části jsou formou dotazníkového šetření shromážděna data, která jsou následně podrobena rozboru prostřednictvím SWOT analýzy. Výsledky rozboru jsou porovnány s koncepcí POKOS, s rámcovým vzdělávacím programem a s výukou ochrany obyvatelstva v různých obdobích našich dějin. Zjištěné skutečnosti jsou dále konzultovány s odborníky, kteří se touto oblastí zabývají. Poté jsou zjištěné skutečnosti shromážděny do souboru doporučení.

Cílem práce je zjištění reálného stavu přípravy občanů k obraně státu na základních a středních školách ve městě Rokycany.

Hlavním výsledkem je identifikace řady nedostatků, které POKOS při své realizaci provází a vytvoření souboru doporučení pro zřizovatele základních škol, středních škol a neziskových organizací k zefektivnění systému POKOS. Dalším výsledkem jsou doporučení pro zavedení systémových opatření POKOS s ohledem na aktuální vývoj bezpečnostního prostředí.

Klíčová slova

Příprava občanů; obrana státu; bezpečnost; Armáda České republiky; škola; komparace; doporučení.

ABSTRACT

This Diploma Thesis is focused on the research of citizens preparation system to defend their homeland (Czech abbreviation POKOS) which is based on an assumption that in case of an attack on its sovereignty and territorial integrity also its citizens are involved besides armed and other forces, state administration bodies and legal entities. This research has been conducted on a sample of primary schools, secondary schools and non-profit organizations in the town of Rokycany. The participation of institutions has also been reflected, that are supposed to be involved to prepare citizens for the defense of the state in terms of their competences established by law.

The practical part shows the data collected based on a questionnaire survey, the results are then analyzed according to SWOT analysis. The results of the analysis are followingly compared with the POKOS conception, with the framework educational programme and with how the protection of the country's population has been taught during different periods of our history. The established facts have been discussed further with specialists dealing with this specific matter. The findings will be collected into a set of recommendations next.

The main aim of this Thesis is to detect the actual state of how citizens are prepared to defend their homeland in primary schools and secondary schools in the town of Rokycany.

The main result is to identify any shortcomings that go along with POKOS during realization and to create a set of recommendations for the founders of primary schools, secondary schools and non-profit organizations to raise the efficiency of POKOS system. Another result are recommendations for POKOS

system measures to be implemented considering the current development of the security environment.

Keywords

Citizen preparedness; defense of the state; safety; Army of the Czech Republic; school; comparison; recommendation.

Obsah

1	ÚVOD	11
2	HISTORIE PŘÍPRAVY OBČANŮ K OBRANĚ STÁTU	13
2.1	Branná výchova před rokem 1918	13
2.2	Branná výchova v období 1918–1945	14
2.3	Branná výchova v období 1945–1989	15
2.4	Branná výchova od roku 1989 do současnosti	16
3	SOUČASNÝ STAV PŘÍPRAVY OBČANŮ K OBRANĚ STÁTU	20
3.1	Právní předpisy vymezující účast občanů na obraně státu	21
3.2	Strategické dokumenty v oblasti POKOS	26
3.3	Úloha škol v rámci POKOS	30
3.3.1	Organizace POKOS na základních a středních školách	31
3.3.2	Příprava pedagogických pracovníků pro provádění POKOS	32
3.4	Úloha subjektů neziskového charakteru	32
3.4.1	Československá obec legionářská	33
3.4.2	Spolek Junák – český skaut	34
3.4.3	TJ SOKOL	35
3.4.4	Sdružení Brontosaurus	36
3.4.5	Oddíl Divoká Orlice	36
3.5	Úloha Krajských vojenských velitelství	38
3.6	Vztah POKOS a systému vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení	39
4	CÍLE PRÁCE, HYPOTÉZY A METODIKA VÝZKUMU	41
5	ANALÝZA REÁLNÉHO STAVU POKOS – PŘÍPADOVÁ STUDIE	43

5.1	Stav na základních a středních školách ve městě Rokycany.....	43
5.2	Podíl zájmových neziskových organizací na POKOS působících ve městě Rokycany	49
5.3	Rozhovory s odborníky na problematiku POKOS	54
5.4	Zpracování dat prostřednictvím SWOT analýzy	59
6	Diskuse k získaným poznatkům a doporučení	65
6.1	Soubor návrhů a doporučení k zefektivnění systému POKOS ...	70
7	ZÁVĚR.....	73
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	75
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	76
10	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	83
11	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK.....	85
12	SEZNAM PŘÍLOH.....	86

1 ÚVOD

Obrana státu hraje jednu z nejdůležitějších rolí v oblasti bezpečnosti. Připravenost občanů k obraně státu významně ovlivňuje funkčnost celého systému zajišťování obrany České republiky (ČR). Systém přípravy občanů k obraně státu představuje jednu z nepostradatelných součástí opatření, zahrnutých do procesu plánování obrany státu. Úroveň připravenosti k obraně primárně přispívá ke snižování škod na majetku a zejména pak ke snižování ztrát na lidských životech ve stavu ohrožení státu nebo ve válečného stavu. Připravenost občanů je také velmi důležitá při běžných mimořádných událostech či za krizových situací nevojenského charakteru. [1]

Bezpečnostní a obranná politika ČR, která se opírá o ústavu, ústavní a ostatní zákony a strategické bezpečnostní dokumenty, vychází z předpokladu, že v případě napadení suverenity a územní celistvosti České republiky se kromě ozbrojených sil (OS), ozbrojených a dalších sborů, orgánů státní správy, samosprávy a právnických osob podílí i jeho občané. Současné pojetí POKOS, i přes legislativní vymezení, je založeno na dobrovolnosti. Z dostupných zdrojů a z mých osobních poznatků jsem dospěl k názoru, že systém POKOS je, zejména u přípravy mladé generace, často spojen s benevolencí.

Na základě stále zhoršující se bezpečnostní situace v Evropě, kterou rapidně změnila válka na Ukrajině, jsem dospěl závěru, že by měla být přípravě občanů k obraně státu věnována větší pozornost. Jelikož jsem voják z povolání a považuji se za vlastence, cítím velkou odpovědnost za obranu vlasti, ochranu své rodiny a občanů České republiky.

Od práce očekávám, že blíže poznám současný stav realizace výuky POKOS na školách a v neziskových organizacích na Rokycansku a vytvořím si představu, jak jej zefektivnit. Budu se snažit pochopit i systém spolupráce mezi

Ministerstvem školství a tělovýchovy (MŠMT) a Ministerstvem obrany (MO) v této oblasti. Ve svém výzkumu se rovněž zaměřím na úlohu Krajského vojenského velitelství Plzeň, které v oblasti POKOS hraje v regionu Plzeňského kraje významnou koordinační roli.

Práci jsem rozdělil do čtyř základních částí. Po přiblížení historických souvislostí POKOS (branné přípravy) popíšu základní východiska a principy realizace POKOS s důrazem na město Rokycany. V další části diplomové práce představím základní poznatky svého výzkumu, který provedu formou dotazníkového šetření a expertních rozhovorů s odborníky. V diskusní části popíšu okolnosti výzkumu, základní zjištění a rovněž představím možný způsob zefektivnění realizace POKOS na vymezeném teritoriu. V celkovém závěru shrnu základní poznatky a rovněž potvrzení nebo vyvrácení stanovených hypotéz.

2 HISTORIE PŘÍPRAVY OBČANŮ K OBRANĚ STÁTU

Zajišťování státní suverenity a územní celistvosti Československa, už od jeho vzniku v roce 1918, bylo vždy vnímáno jako záležitost celé společnosti. Na přípravě k obraně státu se podílely nejen ozbrojené síly budované na konskripčním základě, ale i široké řady obyvatelstva formou různých organizací a spolků nebo jiných občanských aktivit. [2]

Cílem této kapitoly je přehledně zrekapitulovat vývoj dané problematiky od počátků předvojenské výchovy před rozpadem Rakousko-uherské monarchie přes období první republiky, kdy se poprvé branná výchova stala povinnou součástí vyučování. [3]

Od padesátých let byla branná výchova vyučována na všech stupních vzdělávacího systému. Pád železné opony a porevoluční léta nastolila velký úpadek branné výchovy ve všech sférách. [4]

V případě, že se díváme na brannou výchovu jako na oblast vzdělávání, je nutné je zkoumat v historických souvislostech politického a společenského vývoje, kdy se měnil i přístup k obraně státu a tím i k branné výchově. [5]

Historická období vykazují charakteristické znaky, které se promítly ve výuce branné výchovy. Hlavní faktory, které ovlivnily přístup k výuce branné výchovy, byly politické poměry a vojenská vyspělost státu. [6]

2.1 Branná výchova před rokem 1918

Před vypuknutím první světové války nebyla branná výchova na nižších stupních škol prováděna v žádné podobě. Na středních školách byli studenti sdružováni do jednotek junobrany, kde se mohli věnovat tělocviku, střelbě a šermu. Branná výchova představovala především potřebu zabezpečit pro

armádu fyzicky zdatné jedince. Jednalo se o předvojenskou výchovu rekrutů z důvodu zavedení všeobecné branné povinnosti. [7]

Za první světové války se výuka branné výchovy týkala pouze chlapců. Samostatný předmět pro účel branné výchovy zaveden nebyl, prvky branné výchovy prolínaly výuku napříč předměty. Na základě rozhodnutí habsburské monarchie se učebním rámcem stalo posilování vlastenectví a loajality k Habsburkům. To však mělo opačný účinek. Tělovýchovné spolky sice sdružovaly mladé cvičence, ale byla jim vštěpována jiná ideologie, než nařizovala monarchie. Tyto skutečnosti byly velice důležité především při formování československých legií na všech frontách první světové války a při budování první republiky. [8]

2.2 Branná výchova v období 1918–1945

Po vzniku Československa a úpravě školních zákonů nebyla branné výchově věnována příliš velká pozornost. Byl zaveden pouze předmět občanská nauka, která později velice úzce souvisela s brannou výchovou. Tělovýchovné spolky především Sokol, si dělaly nárok na výuku branné výchovy. Ve dvacátých letech byla zavedena povinná branná výchova obyvatelstva na základě v branného zákona č. 193/1920 Sb. o tělesné výchově mládeže před brannou povinností, a to v podobě tělesné výchovy mládeže. Následovala léta třicátá a začaly být prvky branné výchovy začleňovány do všech předmětů a jako samostatný předmět byla branná výchova zavedena na středních školách a na učitelských ústavech. Branná výchova dle zákona 184/1937 se měla týkat každého od šesti do třiceti let. Branný výcvik se týkal pouze chlapců ve věku 17 až 22 let a představoval přípravu na vojenskou službu. V návaznosti na rychle měnící se bezpečnostní prostředí byla branná výchova zaváděna zpět do škol a stát se snažil o znovuobnovení branné přípravy s prioritou ochrany státních hranic. Za protektorátu Čechy a Morava byla výuka branné výchovy pozastavena a české vlastenectví bylo potlačeno. [9]

2.3 Branná výchova v období 1945–1989

Po ukončení druhé světové války byla branná výchova v Československu obnovena dle zákona č. 184 o branné výchově z roku 1937. Novinkou v oblasti branné výchovy byl vznik Svazu brannosti, který byl složen ze svazů československého důstojnictva, národních střeleckých gard, československých rotmistrů a československých záložníků. V roce 1949 byl svaz z politických důvodů rozpuštěn. Nový zákon č. 92 o branné výchově z roku 1951 byl inspirován Sovětským modelem. Zákon vymezuje Svaz pro spolupráci s armádou (SVAZARM) jako orgán, který bude dohlížet na provádění branné výchovy u dobrovolných organizací. Branná výchova, často označována jako předvojenská výchova, se skládala z taktické přípravy, střelecké přípravy, řádů československé branné moci, branného zeměpisu, spojovací přípravy, zdravotnické přípravy a civilní ochrany. [6]

Nadměrné požadavky na učitele a samotné žáky měly za následek negativní postoj k této problematice branné (předvojenské) výchovy. Ministerstvo školství v roce 1957 učinilo kroky k redukci učiva branné výchovy na základních školách a nahradilo ho všenárodní přípravou k obraně vlasti, která obsahovala přípravu k civilní obraně. Na středních školách byl vyučován předmět civilní obrana. Na základě stále zhoršujícího se napětí mezi východem a západem, ideologických požadavků strany, se začala prohlubovat spolupráce civilního obyvatelstva a armády. Především se jednalo o výcvik k ochraně před účinky zbraní hromadného ničení. [10]

Nový zákon č. 73/1973 Sb., o branné výchově rozdělil způsob výuky branné výchovy na čtyři oblasti. Na základě ideologie marxismu-leninismu bylo cílem utvářet a ustavičně prohlubovat socialistické vlastenectví, k tomu bylo zapotřebí odborné a technické vědomosti, zručnosti a dobré návyky, psychickou odolnost a fyzickou zdatnost. Do praxe byly nové osnovy zavedeny až v roce 1975 a znovu

se začal vyučovat předmět branná výchova na základních a středních školách jako samostatný předmět. [11]

Předmět měl část branně-politickou a část branně-odbornou. Hodinová dotace na středních školách byla v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně. Brannou výchovu na vysokých školách museli splnit všichni studenti, kteří nebyli zařazeni do vojenské přípravy, dále pak budoucí učitelé a lektoři tohoto předmětu. Přípravou mládeže a dospělých jedinců k obraně socialistické vlasti sloužila branná výchova jako falešný přítel, který nás varoval a učil, jak se bránit proti západním sousedům. V osmdesátých letech byl obsah branné výchovy začleněn a rozdělen do ostatních předmětů. Na středních a vysokých školách se branná výchova dále vyučovala do roku 1989. [12]

2.4 Branná výchova od roku 1989 do současnosti

Předmět branná výchova byla do roku 1989 jednou z forem komunistické ideologie, manipulativní výchovy mládeže. Zvrat nastal v roce 1989, který vedl k pádu komunistického režimu v celém východním bloku. Hlavní změny nastaly v branné výchově v roce 1990, kdy byl zrušen Svaz pro spolupráci s armádou (SVAZARM). Poté následovalo zrušení zákona č. 73/1973 Sb., o branné výchově, kterým byla ukončena výuka branné výchovy na všech školních stupních. [13]

Až v roce 2003 byly začleněny do školních osnov prvky branné výchovy jako program Ochrany člověka za mimořádných událostí. Avšak příprava občanů k obraně státu nebyla stále do osnov základních a středních škol zahrnuta. [14]

Po schválení důležitého dokumentu v roce 2013 vládou, pod názvem Koncepce přípravy občanů k obraně státu na roky 2013–2018, bylo zdůrazněno, že je nutné zaměřit pozornost na vzdělávání žáků a studentů všech stupňů vzdělávacího systému, a to i v době míru. [13]

Problematika přípravy občanů k obraně státu byla zařazena do rámcově vzdělávacího programu (RVP) 1. 9. 2013 jak na základních, tak i na středních školách. Aktuální Koncepce přípravy občanů k obraně státu na roky 2020 s výhledem do roku 2030 vstoupila v platnost v roce 2020 a navazuje na předchozí dokument. Jedná se o aktuální koncepční materiál, který poskytuje ucelený pohled na danou tematiku a nabízí výhled do nadcházejících let. [15]

Po sametové revoluci v roce 1991 byl schválen zákon č. 217/1991 Sb. o zrušení zákona č. 73/1973 Sb., o branné výchově, ve znění zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 17/1976 Sb. Tento krok odstartoval fázi úpadku řešení problematiky branné výchovy. [16]

Dalším momentem, kdy se začalo upouštět od problematiky přípravy občanů k obraně státu byl vstup České republiky do severoatlantické aliance (NATO) v roce 1999, která nám sice zabezpečuje článkem 5 kolektivní ochranu, ale nesmíme zapomínat na vlastní připravenost občanů k obraně státu. Zrušení povinné základní služby na konci roku 2004 bylo dalším mezníkem, který měl velký podíl na opouštění od tématu přípravy občanů k obraně státu. [17]

Na návrh ministerstva obrany (MO) byl zaveden koncepční systém přípravy občanů k obraně státu. Až pandemie COVID 19 pozastavila vzrůstající aktivitu Armády České republiky (AČR) v oblasti POKOS. Většina naplánovaných aktivit POKOS byla přesunuta na následující rok, kdy zástupci MO společně s vojáky AČR navštívili mnoho základních a středních škol po celé České republice, aby realizovali POKOS. [18]

Dílčí závěr

Kapitola prezentuje srovnání současného stavu výuky přípravy občanů k obraně státu a branné výchovy, která byla prezentována v minulosti. Historie branné výchovy je podrobně popsána v druhé kapitole této práce. Z uvedených faktů lze podotknout, že branná výchova prošla celou řadou proměn v závislosti na politické a bezpečnostní situaci. Porovnání bylo uskutečněno v oblasti právního zakotvení, forem výuky a bezpečnosti. Výsledek komparace je uveden v tabulce číslo 1 a 2.

Rozdíl spočívá ve formě výuky a v politické ideologii, která formu výuky branné výchovy výrazně ovlivnila. Jako náhrada za zrušenou brannou výchovu byla vytvořena příprava občanů k obraně státu. Dalším rozdílem je právní zakotvení branné výchovy, která byla charakterizována celkem ve třech zněních zákonů o branné výchově. Naopak POKOS nemá jako samostatná složka žádný právní rámec, je pouze zmíněn v zákoně č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu a v koncepčních a strategických dokumentech. Obě porovnané oblasti však mají i společné prvky, znalost mezinárodních společenství a organizací, zdravotní přípravu, topografickou přípravu, spojovací přípravu, ochranu proti zbraním hromadného ničení (OPZHN) a technickou přípravu.

Tabulka 1 – Komparace POKOS [vlastní zpracování]

Příprava občanů k obraně státu POKOS	
Sledovaná oblast	Současnost
Bezpečnostní situace	Vztah mezi západem a východem je na úrovni jako před rokem 1989, z důvodu války na Ukrajině
Forma vzdělávání	Od roku 2003 začleněny do školních osnov prvky branné výchovy jako program Ochrany člověka za mimořádných událostí. Od roku 2013 je POKOS součástí RVP ZV jako součást oblasti Člověk a společnost a Člověk a jeho svět.
Právní zakotvení	Bez zákonného rámce

Tabulka 2 – Komparace branná výchova [vlastní zpracování]

BRANNÁ VÝCHOVA				
Sledovaná oblast	Období			
	před rokem 1918	1918-1945	1945-1989	po roce 1989
Bezpečnostní situace	První světová válka	Vznik první republiky, protektorát Čechy a Morava, druhá světová válka	Převzetí moci komunistickou stranou, Karibská krize, studená válka	Pád Berlínské zdi, urovnání vztahů mezi východem a západem
Forma vzdělávání	Předvojenská výchova rekrutů z důvodu zavedení všeobecné branné povinnosti, především chlapeckého tělocviku na středních školách	Branná výchova součástí předmětu občanská nauka. Tělovýchovné spolky si nárokují výuku branné výchovy. Branný výcvik chlapci 17 až 22 let, příprava na vojenskou službu.	Branná výchova se skládala z taktické, střelecké, spojovací, zdravotnické přípravy a civilní ochrany, řádů československé branné moci a branného zeměpisu. Později branně-politická a odborná část výchovy.	Ukončena výuka branné výchovy na všech stupních
Právní zakotvení	Bez zákonného rámce	Zákon č. 184/1937 Sb., o branné výchově.	Zákon č. 92/1951 Sb., o branné výchově; zákon č. 73/1973 Sb., o branné výchově.	Zrušení zákona 73/1973 Sb., o branné výchově.

3 SOUČASNÝ STAV PŘÍPRAVY OBČANŮ K OBRANĚ STÁTU

Kladení většího důrazu na problematiku přípravy občanů a zlepšení stávajícího stavu připravenosti občanů k obraně státu nastává, až v návaznosti se stále zhoršující se bezpečnostní situací v Evropě. MO začalo v součinnosti s ostatními ministerstvy a správními úřady (SÚ) připravovat priority a směr dalšího vývoje POKOS na základě podkladů stanovené Bílou knihou o obraně, Bezpečnostní strategií ČR a Obrannou strategií ČR. Na základě objektivní analýzy provedené podle Konceptce POKOS na roky 2013 až 2018 bylo identifikováno několik zásadních nedostatků, které bylo třeba začít řešit. Konceptce v analytické části konstatovala, že současný pedagogický sbor na základních a středních školách nemá dostatek erudovaných lektorů POKOS. [19]

Ze strany MŠMT a MO se nedostává k učitelům mnoho informací k obsahu výuky. Tento fakt je umocněn nedostatečnou přípravou budoucích učitelů v oblasti POKOS na pedagogických fakultách vysokých škol. Pozitivní je pouze fakt, že prvky POKOS jsou začleněny do rámcových vzdělávacích programů základního vzdělání (RVP ZV) konkrétně do vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět, Člověk a společnost a Člověk a zdraví. [20]

Současný stav přípravy občanů k obraně státu je výsledkem dlouholetého opomíjení této problematiky napříč všemi státními institucemi. I když jistý progres je od roku 2013 znatelný, tak jednoznačně nenaplnuje všechny teze nejnovější Konceptce POKOS 2019–2024. Při těchto seminářích je dospívající mládež informována o základních principech obrany státu, o úloze ozbrojených sil České republiky při řešení krizových situací. Studenti jsou dále seznámeni s výhodami členství v NATO a Evropské unii (EU). [16]

Dozvídají se, jak se připravit na mimořádné situace, se kterými se mohou v běžném životě setkat. Nacvičí si, jak správně poskytovat první pomoc, vyzkouší si základy sebeobrany a základy přežití. Budou poučeni, jaké následky zanechají zbraně hromadného ničení a následně si mohou vyzkoušet ochranné obleky JP-75 a chemické masky OM-90. Přednášky jsou doplněny ukázkami výstroje, výzbroje a technikou.

3.1 Právní předpisy vymezující účast občanů na obraně státu

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Ústava je nejvýznamnějším právním dokumentem, kde jsou zakotvena pravidla výkonu státní moci. Zákon vymezuje, kdo a na základě čeho může vyhlásit válečný stav, vyslat vojáky České republiky do zahraničních operací a za jakých podmínek zde mohou pobývat armády jiných států. Z Ústavy ale přímo nevyplývá, zda a za jakých okolností se na obraně státní suverenity a teritoriální integrity České republiky podílí občané. [21]

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V zákoně jsou charakterizovány pravomoci jednotlivých ministerstev a ústředních správních orgánů státní správy České republiky. Ministerstvo obrany, jako orgán státní zprávy pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády České republiky se přímo podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Radě obrany České republiky a prezidentu České republiky a koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů a orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro obranu státu. Kromě dalších povinností organizuje a provádí opatření k mobilizaci Armády České republiky k vedení evidence občanů podléhajících branné povinnosti a k vedení evidence věcných prostředků, které

budou za branné pohotovosti poskytnuty pro potřeby Armády České republiky a povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti. [22]

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb. Zákon jednoznačně stanovuje v čl. 1, že *„Zajištění srochovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu“* Rovněž ukládá vládě, že za podmínek vymezených v zákoně, vláda může vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Dále je v článku 3, stanoveno, že na zajišťování bezpečnosti České republiky jsou povinny se podílet kromě ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb, státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků a právnických osob i fyzické osoby. Významným ustanovením je i konstatování, že *„Ozbrojené síly jsou doplňovány na základě branné povinnosti.“*, která se týká jak právnických, tak i fyzických osob. [23]

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zákon ukládá ozbrojeným silám České republiky připravovat se k obraně vlasti a bránit ji proti vnějšímu napadení. Dále zákon určuje strukturu ozbrojených sil České republiky, které se člení na Armádu České republiky, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Dle tohoto zákona může ministr obrany rozhodnout o použití AČR k zajištění kulturní, vzdělávací, sportovní a společenské akce sloužící k propagaci ozbrojených sil na veřejnosti, pokud to nenaruší jiné úkoly, které AČR plní. [24]

Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů. Zákon určuje právní vztahy vojáků v záloze, osob

vykonávající základní nebo náhradní vojenskou službu a vojenské cvičení v ozbrojených silách České republiky. Zákon určuje povinnosti vojákům připravovat se k obraně státu a k plnění úkolů ozbrojených sil výcvikem, odbornou přípravou a zvyšováním tělesné zdatnosti, dodržováním právních a vojenských předpisů a plnit rozkazy nadřízených, zachovávat pravidla vojenské zdvořilosti, pečovat o svěřený vojenský materiál, dodržovat předpisy o ochraně utajovaných informací a chránit životní prostředí. Zákon povoluje vojákům vykonávat činnost v občanských sdruženích a odborových organizacích pouze v době svého osobního volna a za předpokladu, že výkonu nebrání povinnosti, které vyplývají z výkonu vojenské činné služby. [25]

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání. Dále zákon charakterizuje náplň služebního poměru vojáků z povolání. Zákon určuje, že vojákem z povolání je občan, který vykonává vojenskou činnou službu jako svoje zaměstnání. Povinnosti vojáka jsou podle tohoto zákona plnit rozkazy nadřízených a svědomitě plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy, svědomitě a řádně konat službu podle svých nejlepších znalostí a dovedností, zvyšovat své odborné znalosti a prohlubovat svoji kvalifikaci, zvyšovat svoji fyzickou zdatnost, dodržovat pravidla služební zdvořilosti a dodržovat při výkonu služby právní předpisy mezinárodního humanitárního práva. [26]

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zákon ukládá povinnosti státním orgánům, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k řízení a organizaci zajišťování obrany České republiky. Zákon dále upravuje, jakým způsobem se podílí jednotlivé subjekty na přípravě občanů k obraně státu. Pro vytvoření na území státu nezbytných podmínek ke splnění úkolů ozbrojených sil

a zabezpečení potřeb obyvatelstva je určena tímto zákonem operační příprava státního území, která tvoří souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. Plány obrany státu tvoří obranné plánování, plánování operací, mobilizační plánování a plánování připravenosti obranného systému státu. [27]

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon ukládá povinnost občanům ČR podstoupit odvodní řízení, provádět vojenskou činnou službu a plnit povinnosti určené tímto zákonem, pokud dojde k vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Zákon stanovuje brannou povinnost pro všechny občany České republiky od 18 let až do 60 let. Dle tohoto zákona se zřizují krajská vojenská velitelství jako vojenské správní úřady. V čele krajského vojenského velitelství je ředitel, kterým je voják z povolání. O jeho služebním zařazení rozhoduje ministr obrany. Státní správu podle tohoto zákona a dalších zvláštních právních předpisů vykonávají krajská vojenská (KVV). Místní příslušnost se řídí místem pobytu fyzických osob nebo sídlem právnických osob. [18]

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Určuje pravomoci státních orgánů a orgánů samosprávných územních celků, povinnosti a práva nejen právnických, ale i fyzických osob při přípravě na krizové situace nevojenského typu. Dle tohoto zákona je krizovou situací mimořádná událost podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. Zákon ukládá povinnou pracovní povinnost pro fyzické osoby vykonávat po nezbytně nutnou dobu určenou práci, která je nutná pro řešení krizové situace určeném orgánem krizového řízení. [28]

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro stav nebezpečí, nouzový stav, válečný stav a ohrožení státu byl vydán výše uvedený zákon, který upravuje přípravu hospodářských opatření. Dále formuluje pravomoci institucím státní správy, orgánům územních samosprávných celků při přípravě a přijetí hospodářských opatření. Určuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, které se podílejí na přípravě a přijetí hospodářských opatřeních pro krizové stavy (HOPKS). [29]

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Zákon stanovuje podmínky a předpoklady za kterých se uskutečňuje vzdělávací proces ve školách a dalších školských zařízeních. Zákon formuluje práva a povinnosti jak fyzických osob, tak právnických při vzdělávání a stanovuje kompetence orgánů státní správy a samosprávu ve školství. Zákon mimo jiné vymezuje povinnost Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy a ředitelům škol, aby vytvořili podmínky pro další vzdělávání svých pedagogických pracovníků. [30]

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Obsahuje směrnice o dalším vzdělávání a kariérním řádu pedagogických pracovníků. Tento zákon ukládá pedagogickým pracovníkům povinnost se po dobu výkonu své pedagogické praxe dále vzdělávat tak, aby si rozšiřovali a udržovali kvalifikaci. Zákon ukládá povinnost ředitelům škol organizovat další vzdělávání učitelů podle plánu, který stanoven příslušným odborovým orgánem. Je nutno přihlídnout ke studijním zájmům pedagogických pracovníků, potřebám a rozpočtu školy. [31]

3.2 Strategické dokumenty v oblasti POKOS

Strategické dokumenty v oblasti přípravy občanů k obraně státu prezentují jedinečný odraz reálného zakotvení problematiky POKOS v důležitých dokumentech v oblasti obrany, bezpečnosti, vzdělávání a výstupů z provedených kontrol v oblasti bezpečnosti České republiky.

Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Je dokument, který má nastavit systém řešení přípravy osob v oblasti vzdělávání ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Koncepce představuje, jak nastavit formy vzdělávání, jak určit základní obsahové rámce pro jednotlivé cílové skupiny. Dále má za úkol specifikovat jednotlivé úrovně vzdělávání, nastavit systém přípravy a vzdělávání lektorů a stanovit způsob finančního, organizačního a materiálního zabezpečení. Koncepce zahrnuje vzdělávání odborníků krizového řízení, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému, požární ochrany, hospodářských opatření pro krizové stavy, kritické infrastruktury, obrany státu, ochrany ekonomiky, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. [32]

Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti. Minimum poskytuje studentům základní znalosti a dovednosti potřebné pro oblast krizového řízení. Cílem výuky je seznámit a naučit studenty orientovat se v oblasti ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích v ČR a představit řešení této problematiky v rámci EU a NATO. Dále seznamuje studenty s právními předpisy, koncepčními materiály. Následně seznámit s jednotlivými druhy opatření ochrany obyvatelstva jako je varování, ukrytí, evakuace, individuální ochrana, nouzové přežití, monitorování, dekontaminace, činnost civilní ochrany. Dále jsou posluchači seznámeni se způsobem ochrany obyvatelstva při jednotlivých druzích mimořádných událostí,

se specifikací na teroristické útoky a válečný stav. Z hlediska prevence se studenti seznámí s výchovnou činností obyvatelstva se zaměřením na děti a mládež. [33]

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Základní vzdělávání na prvním a druhém stupni má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové znalosti a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace, které mohou nastat při ohrožení života. Tento dokument definuje podobu základního vzdělání v oblasti přípravy občanů k obraně státu pouze okrajově, pouze v průřezových tématech výuky Člověk a jeho svět a Člověk a společnost. V rámci vzdělávací oblasti Člověk a společnost je zahrnuta vzdělávací obor Výchova k občanství, která se zaměřuje na ochranu zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech a obrany státu. Dále získávání informací o dění v ČR, EU, NATO, jak se zachovat při ohrožení a obraně státu, při potřebě pomáhat. [34]

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělání. Programy pro střední odborné vzdělání vytvářejí globální rámec, který je vodítkem pro vytváření školních vzdělávacích programů středních škol všech oborů. Tyto RVP plynule navazují na rámcový vzdělávací program základního vzdělání. V programech není problematika vzdělávání v oblasti POKOS detailně charakterizována. Okrajově je tato oblast zmíněna v průřezových tématech člověk v demokratické společnosti, která jsou zařazena do školních vzdělávacích programů jako volitelná témata podle rozhodnutí školy. [35]

Rámcové vzdělávací programy pro gymnázia. Program plynule navazuje na RVP základního vzdělání a v některých tématech se prolíná. Jedná se převážně o témata, která jsou shodná na druhém stupni základních škol a víceletých gymnázií. Programy se konkrétně přípravou občanů k obraně státu nezabývají,

ale okrajově se tomuto tématu přibližují především v oblasti občanského a společenskovedního základu. [35]

Tematická zpráva České školní inspekce, Vzdělávání v bezpečnostních tématech. Česká školní inspekce (ČŠI) vydala na základě inspekční činnosti tematickou zprávu v oblasti bezpečnosti v předškolním, základním a středním vzdělávání. Inspekce zjišťovala, jakým způsobem je vzdělávání v bezpečnostních tématech organizováno. Inspekce byla provedena ve dvou částech. Zaprvé prezenční inspekční činností v předem vybraných školách a zadruhé rozposláním on-line elektronického dotazníku pro ředitele škol. Na samotné realizaci spolupracovala ministerstva, která mají s bezpečností co do činění. Zjištěné závěry povedou k zefektivnění výuky POKOS na školách. [36]

Bezpečnostní strategie České republiky. Strategie je základní dokument bezpečnostní politiky ČR, na který jsou navázány další právní dokumenty a koncepce. Bezpečnostní strategie ČR představuje nástroje a přístupy, dále pak opatření k zajištění bezpečnosti obrany a ochrany občanů a státu. Zajištění bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho života, zdraví, svobody, lidské důstojnosti a majetku je založeno na principu bezpečnosti ČR. Podle stupně důležitosti se strategie rozděluje na životní zájmy, strategické zájmy a další významné zájmy. [37]

Obranná strategie České republiky. Strategie vychází především z ústavy České republiky a navazuje na bezpečnostní strategii. Vláda České republiky nese odpovědnost za přípravu a zajišťování obrany státu. Úkol spojený s obranou státu mají všechny složky státní správy, územní samosprávy, právnické osoby i občani České republiky. Vláda České republiky má vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj ozbrojených sil a garanci, že tyto síly splňují požadavky pro obranu svrchovanosti a územní celistvosti státu, a to i v rámci

kolektivní obrany NATO. Obrana státu je povinnost každého občana ČR a zároveň morálním závazkem. Zákonná povinnost občanů připravovat se k obraně státu nezanikla ani s profesionalizací Armády České republiky. Příprava občanů k obraně státu je v míru dobrovolná a za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se stává povinnou. Příprava občanů k obraně státu vyžaduje propojení civilních a vojenských přístupů z důvodu možných vnějších a vnitřních bezpečnostních hrozeb. Krizové plánování, postupy a metody POKOS jsou vytvářeny a sjednocovány na základě výše uvedených hrozeb. [38]

Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2013–2018 a 2019–2024. Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019–2024 je legislativní dokument z oblasti bezpečnosti a obrany státu, který řeší vytvoření vhodných podmínek pro optimalizaci dalšího rozvoje systému POKOS v návaznosti na koncepci z let 2013 až 2018. Cílem této koncepce je zkvalitnění systému přípravy občanů k obraně státu. Podílení se na obraně státu, za různých krizových situacích, které mohou nastat v případě ohrožení jejich bezpečnosti nositeli hrozeb vojenského charakteru. To všechno s cílem zvýšení kvality systému zajišťování bezpečnosti a obrany České republiky. Tento dokument prezentuje analýzu současného stavu POKOS a požadavky na cílový stav. Představuje řešení základních problémů a ukládá, jak se na její realizaci mají podílet příslušná ministerstva a úřady státní správy a územní samosprávy. Předpokládá, že cílového stavu bude dosaženo v roce 2024. [39]

Audit národní bezpečnosti. Bezpečnostní audit je shrnutí závěrů z oblasti bezpečnosti. Bezpečnostním hrozbám, které audit zpracovává, musí umět Česká republika čelit. Důležité je, hrozby včas identifikovat a předcházet jim. Pokud však nastanou, musí ČR umět na tyto hrozby efektivně reagovat. Audit obsahuje pouze témata, která by svou povahou poškodila vnitřní bezpečnost státu. Dalším důvodem je současná propojenost témat, vnitřní a vnější bezpečnosti státu. Na

základě analýzy rizik bezpečnostního auditu byla vydána doporučení k posílení bezpečnosti České republiky. Audit doporučuje státu prozkoumat možnosti přípravy a zapojení široké veřejnosti do koncepce ochrany obyvatelstva a přípravy občanů k obraně státu. Cílem auditu je posílení vzdělávání na školách a seznámení s postupem v krizových situacích. [40]

3.3 Úloha škol v rámci POKOS

Vzdělávání občanů v oblasti bezpečnosti a obrany státu je stále více aktuální. Vývoj bezpečnostní situace ve východní Evropě, zejména v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině přináší potřebu upevňovat obranný potenciál státu nejen na úrovni ozbrojených sil, ale i připravenost občanů všech kategorií pro nenadále situace, které mohou nastat. Na školách se provádí příprava občanů k obraně státu, která je zaměřena na rozvoj občanského a právního vědomí, posílení osobní a občanské odpovědnosti a motivaci k aktivnímu zapojení do života demokratické společnosti při plnění úkolů obrany státu.

Z hlediska dlouhodobého záměru je příprava žáků základního a středního vzdělávání klíčovým krokem v procesu přípravy občanů na obranu státu. Tato problematika je začleněna do rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední vzdělávání a dále do školních vzdělávacích programů jednotlivých škol.

Obsahově se POKOS na školách se zaměřuje na získání základních informací o obraně státu a o povinnostech, které všem občanům České republiky, ve vztahu k obraně vlasti vznikají. Těžiště opatření v rámci POKOS z hlediska jejich účinnosti je směřováno do základních, středních a vysokých škol všeho typu, stejně jako na i na přípravu pedagogických pracovníků, kteří se na aktivitách POKOS v různé míře podílejí.

3.3.1 Organizace POKOS na základních a středních školách

Na základních a středních školách POKOS realizují učitelé v rámci jednotlivých oborů vzdělávání s ohledem na věk žáků. Během vzdělávání se žáci seznamují se současným bezpečnostním prostředím, principy obrany státu a úlohou ozbrojených sil České republiky. Získávají také povědomí o mezinárodním humanitárním právu a o povinnostech občanů vztahujících se k obraně státu. Tyto znalosti a dovednosti mohou žáci uplatnit v případě reálných krizových situací. Konkrétně se POKOS může realizovat například formou speciálních kurzů, tematických dnů, výuky první pomoci, orientace v terénu, přežití v přírodě a dalších dovedností spojených s obranou státu. Tyto aktivity jsou často organizovány ve spolupráci s místními dobrovolnickými hasičskými, záchranářskými nebo dalšími složkami.

Rámcové vzdělávací programy stanovují klíčové kompetence a výsledky učení v jednotlivých uzlových bodech. Cílem je tak utvářet pozitivní hodnotový systém založený na historické zkušenosti, který bude podporovat ochranu fyzického i duševního zdraví, životů, životního prostředí a majetku při krizových situacích vojenského charakteru.

Přípravu na výuku problematiky obrany státu zajišťuje odborně připravený pedagogický sbor. Pokud je tato problematika vyučována v několika předmětech, vedení školy zajišťuje potřebnou koordinaci a komplementární přístup pedagogických pracovníků. Externí subjekty se účastní výuky vhodným způsobem, přičemž školy by klást měly důraz na jejich odbornost a kvalitu při jejich výběru. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje školám metodickou pomoc, například prostřednictvím webových stránek, a Ministerstvo obrany podporuje výchovu a vzdělávání v této oblasti pomocí prezentací a soutěží. Pro pedagogické pracovníky je k dispozici metodické doporučení od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které obsahuje

návrh rozložení závazných výsledků učení, doporučení výběru vhodných forem a metod výuky, informace o právních předpisech a seznamy literatury a webových stránek. Toto doporučení je k dispozici na internetových portálech obou ministerstev.

3.3.2 Příprava pedagogických pracovníků pro provádění POKOS

Příprava pedagogických pracovníků je prováděna na pedagogických fakultách vysokých škol, na základě společného vědomostního základu implementovaného do studijních programů. Všichni budoucí učitelé získávají základní informace o významu členství České republiky v Evropské unii a Severoatlantické alianci. Současně získávají informace o poslání ozbrojených sil a o jejich úkolech při zajišťování kolektivní obrany v souladu se Severoatlantickou smlouvou a při řešení krizových situací vojenského i nevojenského charakteru přípravy občanů k obraně. MO spolupracuje s pedagogickými fakultami na přednáškové činnosti, na tvorbě studijních materiálů, na vedení a posuzování závěrečných prací studentů a na odborných konzultacích a podobně.

3.4 Úloha subjektů neziskového charakteru

Subjekty neziskového charakteru hrají důležitou roli v přípravě a zvládnání mimořádných událostí a jejich úloha je nezbytná pro efektivní fungování systému ochrany obyvatelstva. Významnou měrou se podílejí na poskytování podpory a pomoci obyvatelům při přípravě na mimořádné události. Tyto organizace mohou například organizovat školení, poskytovat informace o možnostech ochrany a záchrany, nabízet konzultace a poradenství či pomáhat s evakuací obyvatel.

Subjekty neziskového charakteru mohou v rámci POKOS spolupracovat s ostatními složkami integrovaného záchranného systému (IZS) při řešení krizových situací. Tyto organizace mohou například poskytovat dočasná ubytování a stravu pro evakuované obyvatele, pomáhat s dohledem nad evakuovanými osobami nebo poskytovat logistickou a materiální podporu pro složky IZS, a to jak při krizových situacích nevojenského, tak i vojenského charakteru.

Následující neziskové organizace byly záměrně vybrány pro svou práci s mládeží, zaměřenou na výchovu k vlastenectví, fyzickému a duševnímu zdraví, kladnému vztahu k přírodě, přátelství a empatii k druhým. Tyto hodnoty jsou zásadní pro výchovu dětí a dospívající mládeže. I když hlavní cíl těchto organizací není příprava občanů k obraně státu, svými aktivitami se mohou velmi přiblížit k naplnění jednotlivých aspektů POKOS. Dalším faktorem, který tyto organizace spojuje s POKOS, je historický odkaz.

3.4.1 Československá obec legionářská

Členové Československé obce legionářské (ČsOL) – jednoty Rokycany se pravidelně účastní všech pietních aktů v okrese Rokycany spojených s ukončením první a druhé světové války, Dne válečných veteránů a výročí významných osobností, kteří se aktivně podíleli na odbojových činnostech. Členové ČsOL jsou současně členy Muzea na demarkační linii v Rokycanech. ČsOL jednota Rokycany tedy úzce spolupracuje s Muzeem na demarkační linii, v jehož areálu se konají různé tematické dny zaměřené na významné historické události. Muzeum dále pořádá branné dny pod názvem Den s technikou. Zde jsou připravené soutěže pro děti i dospělé. Jsou to například disciplíny, hod granátem, překonání překážkové dráhy, střelba ze vzduchové pušky, poznávání druhů techniky, rozborka a složení samopalů vzor 58, navázání spojení s RF-10. Pro všechny účastníky je zde připravena jízda ve vojenské technice na místním

tankodromu. Muzeum na demarkační linii je společně s Nadací pozemního vojska AČR a Armádou České republiky hlavním organizátorem Dne pozemního vojska BAHNA. Na této akci je prezentována technika a činnost AČR, Policie České republiky (PČR), Celní správy a Hasičského záchranného sboru (HZS). Tato akce patří k největším svého druhu v České republice a podrobně představuje činnost výše uvedených složek. [41]

Obrázek 1– Znak ČsOL [42]

3.4.2 Spolek Junák – český skaut

Skautské středisko Rarášek Rokycany pravidelně pořádá Svojsíkův závod, kde se společně utkávají střediska z celého regionu. Závod je zaměřen na disciplíny, které odkazují na skautské tradice. Jedná se hlavně o první pomoc, řešení krizových situací, týmová spolupráce, orientace v terénu, přežití v přírodě. [43]

Skauti a skautky z rokycanského střediska se především podílejí na pietních aktech, které se konají v Rokycanech, kde vystupují jako čestná stráž nebo

vlajkonoši na Dni válečných veteránů, oslavách ukončení první a druhé světové války. Oddíly v rámci svých výletů navštěvují vojenská muzea a akce konané Armádou České republiky. [44]

Obrázek 2 – Znak Junák - český skaut [45]

3.4.3 TJ SOKOL

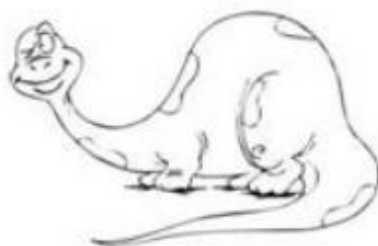
Sokol Rokycany tělocvičná jednota se zaměřuje především na všestrannost pro předškolní a školní děti, oddíl gymnastiky pro školní děti a dorost, zdravotní cvičení pro ženy a seniory. Divadelní spolek J. K. Tyla jednoty TJ Sokol Rokycany sdružuje všechny věkové kategorie ke společné činnosti. Jednota Rokycany pořádá tematicky zaměřené tábory pro předškolní a školní děti. [46]

Obrázek 3 – Znak SOKOL [47]

3.4.4 Sdružení Brontosaurus

Sdružení Brontosaurus je součástí Domu dětí a mládeže (DDM) Rokycany. Jedná se o oddíl mladých ochránců přírody, kteří spadají pod Český svaz ochránců přírody (ČSOP). Název byl inspirován Hnutím Brontosaurus, protože činnost je podobná. Mají klasickou oddílovou činnost, členové a členky se schází na pravidelných schůzkách a hravou formou se učí o přírodě. Brontosaurus podniká pro malé a mladé ochránáře víkendové nebo jednodenní výpravy, turistické výpravy, prázdninové tábory. Čas strávený v přírodě je pravidelně oživen brigádou, například čištění ptačích budek, péče o mokřady, sečením a hrabáním luk. Stálý letní tábor probíhá na srubu ve Volduchách. Oddíl funguje více než čtyřicet let. [48]

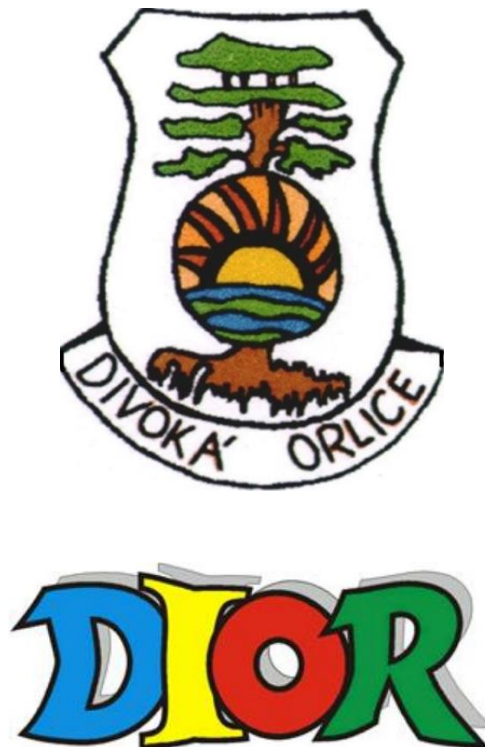
Obrázek 4 – Znak sdružení Brontosaurus [48]

3.4.5 Oddíl Divoká Orlice

V roce 1974 byl založen oddíl Divoká Orlice. Jedním z hlavních zakladatelů a iniciátorů tohoto volnočasového oddílu byl Pavel Hubert. V letech 1974-1977 se účastnil oddíl pravidelně závodů pramic, které se konaly na řece Divoká Orlice, podle které dostal oddíl svůj název. Od tohoto roku začala pravidelná práce s dětmi, organizování vodáckých táborů po řekách České republiky, putovních táborů a stálých stanových letních táborů např. do Hostouně a do obce Broumy. V roce 1981 získal oddíl Divoká Orlice tábořiště u řeky Berounky pod zříceninou

hradu Krašov. V roce 1984 se začaly poprvé konat tematické tábory. Mezi ty nejlepší patří námořnický, zlatokopecký, indiánský, husitský atd. Od 90. let pořádá Divoká Orlice pravidelně dětské tábory. V současnosti organizace pořádá každý rok v srpnu letní tábor v Plasích a v červenci příměstský tábor. Měsíc červen patří velké pohádkové cestě z Rokycan na zámek Kozel. V době jarních prázdnin se koná zimní lyžařský tábor. Heslo oddílu divoká Orlice zní „KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ“ [49]

Tento oddíl se orientuje především na zájmovou činnost spojenou s pobytem v přírodě, na brannou a sportovní činnost, sebeobranu a vzájemnou pomoc. Oddíl pravidelně využívá možnost prezentace Armády České republiky. Organizuje tematické dny, které probíhají pod vedením zástupců Armády České republiky, kde mohou děti ve věku od šesti do šestnácti let vidět práci vojáků, a jejich techniku a zbraně. [49]

Obrázek 5 – Znak Divoké orlice [50]

3.5 Úloha Krajských vojenských velitelství

Krajské vojenské velitelství jako orgán pro zabezpečení obrany má za úkol koordinovat a řešit krizové situace ve stanoveném obvodu působnosti. KVV je vojenský správním úřad, který vykonává ve stanoveném územním obvodu státní správu v mezích stanovených branných zákonů. Dále KVV řídí a provádí mobilizaci, která je koordinována a konzultována s příslušnými územními orgány státní správy a samosprávy. Doplnuje ozbrojené síly ČR mobilizačními zálohami, zajišťuje též posilu činnosti vojenských volnočasových sdružení na krajské úrovni. Řídí a zabezpečuje jednotku pěší roty aktivních záloh.

Důležitou součástí plánování obrany je POKOS. Povinnost občanů je nedílnou zákonnou povinností bránit svou vlast a nezanikla ani se zrušením branné povinnosti ani s profesionalizací AČR. Krajské vojenské velitelství koordinuje škálu aktivit POKOS na teritoriu své působnosti. S vyškolenými lektory provádí přípravu učitelů základních škol v oblasti POKOS. Školy tak mohou využít prezentační program, který provádí výuku problematiky přípravy občanů k obraně státu. K tomu organizuje školení, které je akreditované v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pod č.j. 999/2014. Prezenční program je realizován ze strany pracovníků Odboru komunikace MO, jehož zástupci společně s vojáky vojenských útvarů zdarma navštěvují školy. Program neslouží jako náhrada vzdělávacího procesu, ale díky své zábavné a interaktivní formě výuku obohacuje a zpestřuje. V rámci programu se žáci seznámí s posláním armády, tradicemi a historií. Také je žákům zdůvodněno a vysvětleno, jaký význam má pro ČR členství v mezinárodních organizacích. V prezenčním programu se žáci také seznámí se zdravotní, chemickou ochranou, topografií a další. [51]

Role Krajských vojenských velitelství oblasti POKOS je nepostradatelná. V rámci své teritoriální působnosti jsou koordinátorem mezi vojenskými útvary

a orgány státní správy, školami, vzdělávacími zařízeními, spolky, církvemi, náboženskými společnostmi a dalšími právníckými osobami. V oblasti POKOS jsou KVV řízena velením Armády České republiky, po odborné stránce jsou koordinována zastřešujícím organizačním celkem Velitelství teritoriálních sil. [51]

3.6 Vztah POKOS a systému vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení předkládá na základě zpracované analýzy doporučení k meziresortní spolupráci vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva obrany státu, integrovaného záchranného systému, požární ochrany, hospodářských opatření pro krizové stavy, kritické infrastruktury, ochrany ekonomiky, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Na základě výše stanovených oblastí byl ustanoven výbor pro civilní nouzové plánování ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti ochrany obyvatelstva. Ministerstvo vnitra (MV) bylo pověřeno vytvořením základního rámce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva v součinnosti ostatními ministerstvy a správními úřady. Z výše uvedených oblastí je patrné, že spolupráce na vzdělávání v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva by měla probíhat primárně mezi ministerstvem vnitra, ministerstvem obrany a ministerstvem školství.

Dny ochrany obyvatelstva a přípravy občanů na krizové situace a obranu státu. Z jednotlivých rezortů by byly zainteresovány všechny složky IZS a AČR. Na zahájení akce by měla být provedena detailní prezence a přednáška, která by uvedla celou problematiku do uceleného kontextu s problematikou ochrany obyvatelstva a přípravy občanů na krizové situace a obranu státu. Presentovány by byla technika, materiální vybavení a samozřejmě praktická ukázka činností.

Na konci by mělo proběhnout vyhodnocení a této akci by měla být sepsána závěrečná zpráva, která by ukázala slabá a silná místa prezentované oblasti.

4 CÍLE PRÁCE, HYPOTÉZY A METODIKA VÝZKUMU

Výzkumná část práce je zaměřena na analýzu současného stavu zajišťování přípravy občanů k obraně státu na základních, středních školách a v neziskových organizacích ve městě Rokycany. Na základě výsledků z dotazníkového šetření byl proveden rozbor získaných informací pomocí SWOT analýzy s cílem určit problémové oblasti POKOS. Dále byl proveden kvalitativní výzkum, s využitím rozhovorů s odborníky z Ministerstva obrany zodpovědnými za organizaci POKOS. Výsledky rozhovorů a SWOT analýzy jsou navzájem porovnány a využity k porovnání rozdílů mezi tázanými zástupci dotazovaných institucí a odborníky, kteří se tímto tématem systematicky zabývají. Sběr dat je zaměřen na školy ve městě Rokycany. Z výsledků České školní inspekce a od Krajských vojenských velitelství, které organizují školení a semináře POKOS byli zjištěny další data. Získané výsledky tvoří základ pro vytvoření souboru doporučení pro zřizovatele základních škol, středních škol a neziskových organizací a k zefektivnění systému POKOS na lokální úrovni. Dalším výsledkem budou doporučení pro zavedení systémových opatření POKOS. Cílem práce je zjištění reálného stavu přípravy občanů k obraně státu a navrnutí doporučení pro zlepšení kvality POKOS na základních, středních školách a neziskových organizacích ve městě Rokycany.

Pro formulace výzkumu jsem si stanovil následující tři hypotézy:

1. HYPOTÉZA 1: Na školách ve městě Rokycany nemají erudované učitele v oblasti přípravě občanů k obraně státu, kteří by vyučovali danou problematiku.
2. HYPOTÉZA 2: V regionu nejsou systémově využívané neziskové organizace k přípravě občanů k obraně státu.

3. HYPOTÉZA 3: Dotázaní odborníci z řad Ministerstva obrany pokládají za velmi důležité vzdělávání občanů České republiky v oblasti přípravy občanů k obraně státu.

5 ANALÝZA REÁLNÉHO STAVU POKOS – PŘÍPADOVÁ STUDIE

Ke zjištění reálného stavu POKOS a jeho analýze jsem se zaměřil na základní a střední školy a vybraný vzorek neziskových organizací ve městě Rokycany. Poté jsem oslovil odborníky z Ministerstva obrany a z Krajského vojenského velitelství v Plzni zodpovědného za realizaci POKOS.

5.1 Stav na základních a středních školách ve městě Rokycany

Na základě zvoleného tématu byly vytvořeny on-line dotazníky, které byly prostřednictvím emailu zaslány ředitelům základních a střední škol ve městě Rokycany. Obdobné dotazníky byly odeslány i vedoucím pracovníkům vybraných neziskových organizací ve městě Rokycany. Po vyplnění dotazníků byla domluvena setkání s řediteli škol, na kterých byl konzultován obsah dotazníků.

Analýza současného stavu POKOS proběhla na základě zjištěných dat z dotazníkového šetření na základních a středních školách ve městě Rokycany. Stejně pak proběhla obdobná analýza u pěti neziskových organizací. Lze tedy konstatovat, že současný stav problematiky přípravy občanů k obraně státu se potýká s nízkým zájmem jak ze strany škol, tak i organizací.

Informace získané z dotazníků a rozhovorů budou porovnány s koncepcí POKOS, RVP a školních vzdělávacích programů (ŠVP) a následně použity do závěrečné SWOT analýzy.

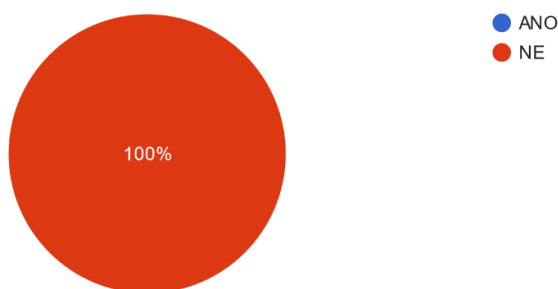
Pro dotazníkové šetření byli jako respondenti osloveni:

1. Mgr. Lukáš Rada ředitel základní školy T. G. Masaryka Rokycany, Třebízského 32, 337 01 Rokycany.

2. Mgr. Hana Šlégrová Ph.D. ředitelka základní školy Rokycany, ulice Míru 64, ulice Míru 64, 337 01 Rokycany.
3. Mgr. Bohumil Nosek ředitel základní školy Jižní předměstí Rokycany Čechova 855, 337 01 Rokycany.
4. Ing. Irena Vostrá ředitelka Střední školy Rokycany, Jeřabinová 96, 337 01 Rokycany.
5. RNDr. Pavel Vlach, Ph.D. ředitel Gymnázia a SOŠ Rokycany, Mládežníků 1115 a Svazu bojovníků za svobodu 112, 337 01 Rokycany.

Výsledek dotazníkového šetření je znázorněn na obrázku č. 6–17.

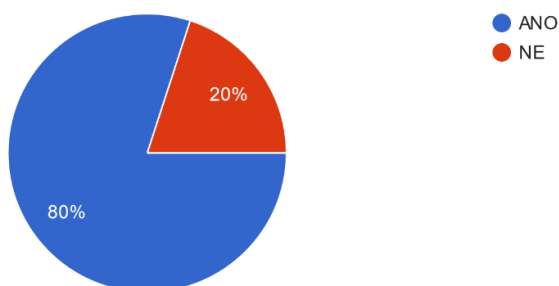
1. Je ve Vaší škole vyškolený lektor k přípravě občanů k obraně státu (POKOS)?
5 odpovědí

Obrázek 6 – Graf znázorňující počet vyškolených lektorů POKOS. [52]

2. Jsou do osnov výchovy k občanství (občanská výchova) zahrnuty prvky přípravy občanů k obraně státu (POKOS)?

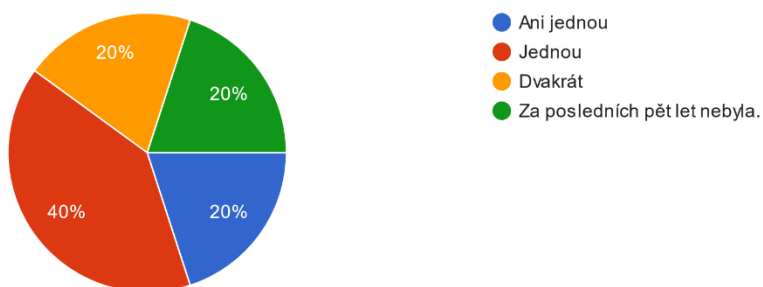
5 odpovědí

Obrázek 7 – Graf znázorňující odpovědi, jsou-li v osnovách výchovy k občanství zahrnuty prvky POKOS. [52]

3. Jak často byla ve Vaší škole prováděna příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany Armády České republiky (seminář)?

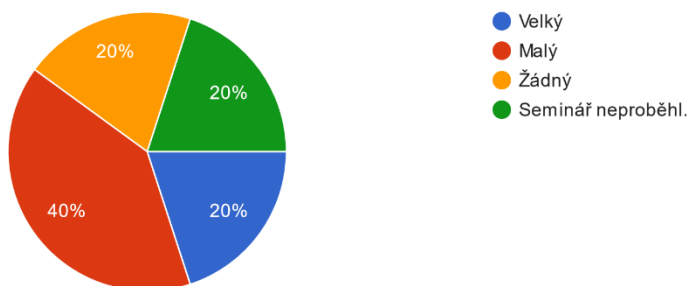
5 odpovědí

Obrázek 8 – Graf znázorňující četnost POKOS ze strany AČR na školách. [52]

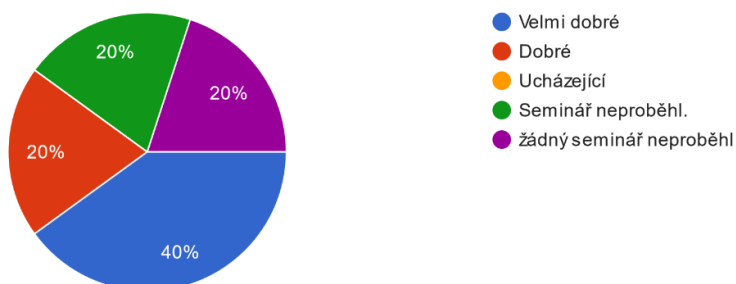
4. Jaký byl zájem o seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany žáků?

5 odpovědí

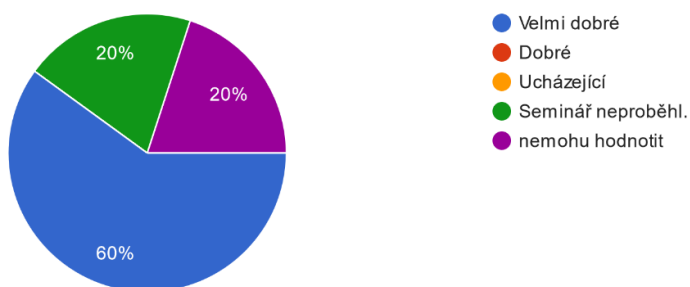
Obrázek 9 – Graf znázorňující zájem ze strany žáků. [52]

5. Jaké bylo hodnocení semináře na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany žáků?
5 odpovědí

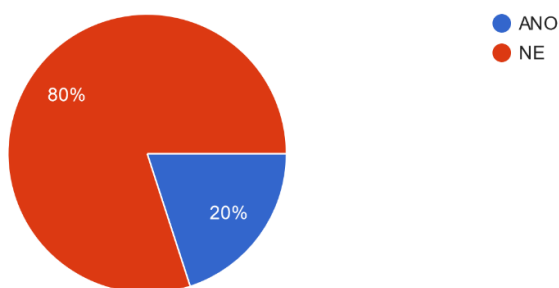
Obrázek 10 – Graf znázorňující zhodnocení POKOS ze strany žáků. [52]

6. Jaké bylo hodnocení semináře na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany učitelů?
5 odpovědí

Obrázek 11 – Graf znázorňující zhodnocení POKOS ze strany učitelů. [52]

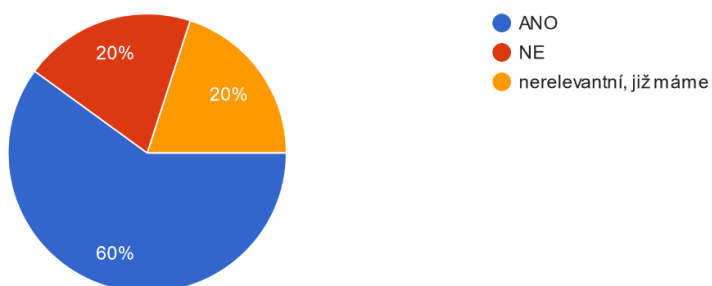
7. Přemýšlíte o vyškolení lektora, který by pravidelně prováděl přípravu občanů k obraně státu (POKOS)?
5 odpovědí

Obrázek 12 – Graf znázorňující zájem o vyškolení lektora POKOS ze strany ředitele školy. [52]

8. Přemýšlíte o zavedení přípravy občanů k obraně státu (POKOS) do osnov výchovy k občanství (občanské výchovy)?

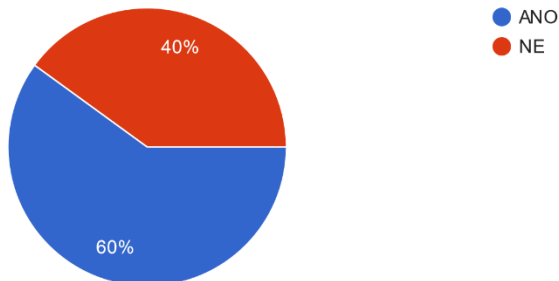
5 odpovědí

Obrázek 13 – Graf znázorňující zájem o zavedení prvků POKOS do osnov výchovy k občanství. [52]

9. Čekáte na podnět k zavedení přípravy občanů k obraně státu (POKOS) do osnov výchovy k občanství (občanské výchovy) z ministerstva školství?

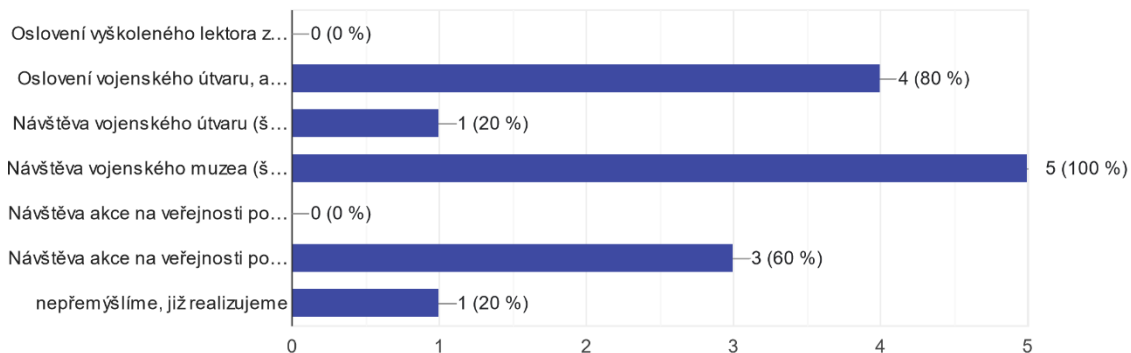
5 odpovědí

Obrázek 14 – Graf znázorňující vyčkávání škol na podnět ze strany MŠMT na zavedení prvků POKOS do osnov výchovy k občanství. [52]

10. Přemýšlíte o nějaké jiné aktivitě související s přípravou občanů k obraně státu (POKOS)?

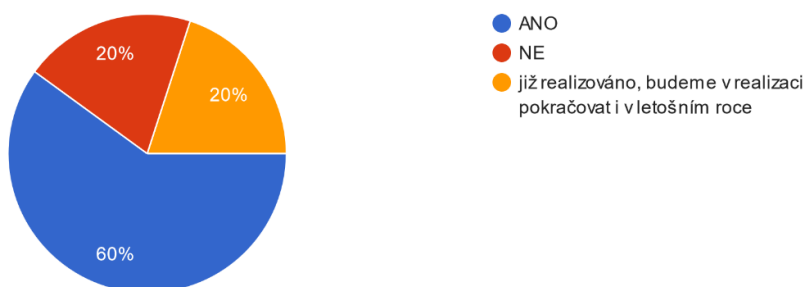
5 odpovědí

Obrázek 15 – Graf znázorňující zájem o aktivity související s POKOS. [52]

11. Měla by Vaše škola zájem uskutečnit seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS)?

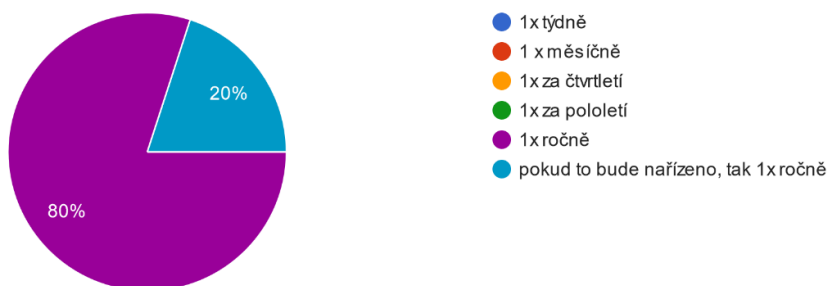
5 odpovědí

Obrázek 16 – Graf znázorňující zájem o seminář POKOS. [52]

12. Jak často by jste si představovali provádět seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ve Vaší škole?

5 odpovědí

Obrázek 17 – Graf znázorňující uvážení četnosti provádění seminářů POKOS na školách. [52]

Dílčí závěr

Pět respondentů na otázku, zdali je v jejich zařízení vyškolen lektor, který bude vyučovat POKOS, odpovědělo NE. To znamená, že ani na jedné základní a střední škole ve městě Rokycany nemají vyškoleného lektora, který by mohl plnohodnotně vyučovat přípravu občanů k obraně státu. Na všech základních školách ve městě Rokycany jsou ŠVP v souladu s RVP, na středních školách jsou prvky POKOS pouze u víceletého gymnázia.

Na dvou školách byla provedena přednáška POKOS ze strany AČR jedenkrát za posledních pět let. Jedna škola měla přednášku dvakrát a zbývající dvě školy neměly ani jednu přednášku za posledních pět let. Dále bylo zjištěno, že pokud byl seminář na školách proveden, žáci i učitelé byli spokojeni. Na otázku využití nějaké aktivity POKOS respondenti odpověděli ve většině případů, že osloví vojenský útvar, aby realizoval seminář POKOS. Druhou nejčastější odpovědí bylo v rámci školního výletu navštívit vojenské muzeum. Četnost výuky POKOS by podle většiny respondentů měla být jedenkrát za rok. Zájem o provedení semináře by byl u třech respondentů u jednoho respondenta zájem není a poslední již má domluven termín realizace semináře.

5.2 Podíl zájmových neziskových organizací na POKOS působících ve městě Rokycany

Při zkoumání širší komunity působící na mládež v oblasti POKOS jsem oslovil vedoucí pracovníky 5 zájmových neziskových organizací, působících ve městě Rokycany:

1. Československá obec legionářská
2. Spolek Junák – český skaut
3. TJ SOKOL

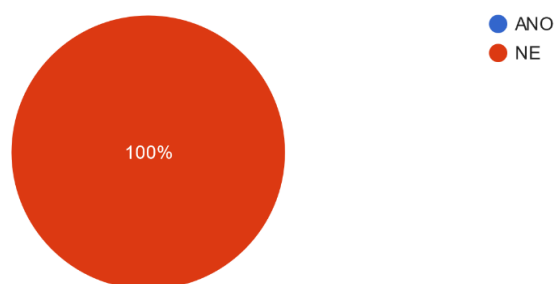
4. Sdružení Brontosaurus

5. Oddíl Divoká Orlice

Výsledek dotazníkového šetření je znázorněn na obrázku č. 18–29.

1. Je ve Vaší organizaci vyškolený vedoucí k přípravě občanů k obraně státu (POKOS)?

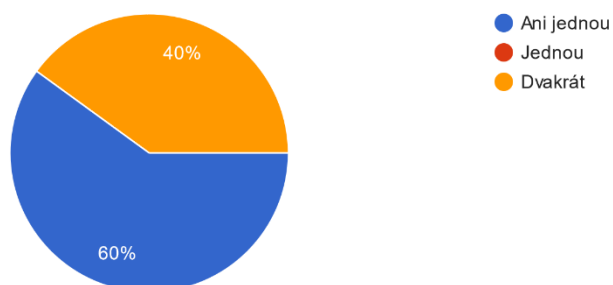
5 odpovědí

Obrázek 18 – Graf znázorňující počet vyškolených vedoucích POKOS. [53]

2. Uskutečnil se ve Vaší organizace seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany Ministerstva obrany / Armády České republiky?

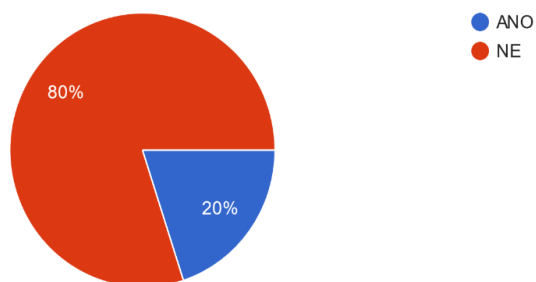
5 odpovědí

Obrázek 19 – Graf znázorňující četnost seminářů POKOS. [53]

3. Jsou do osnov výchovy dětí ve Vaší organizaci zahrnuty prvky přípravy občanů k obraně státu (POKOS)?

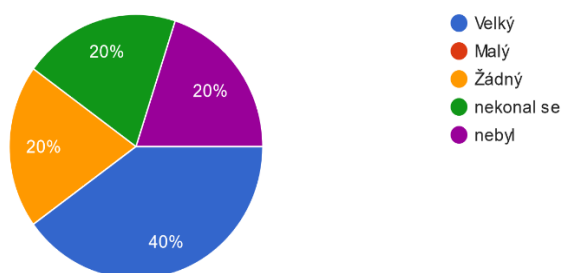
5 odpovědí

Obrázek 20 – Graf znázorňující odpovědi, jsou-li v osnovách výchovy dětí zahrnuty prvky POKOS. [53]

4. Jaký byl zájem o seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany dětí?

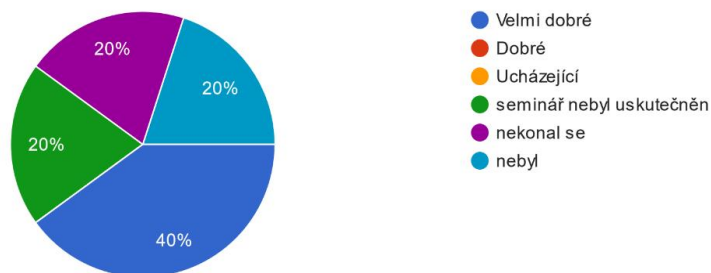
5 odpovědí

Obrázek 21– Graf znázorňující zájem dětí o seminář POKOS. [53]

5. Jaké bylo hodnocení semináře na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany dětí?

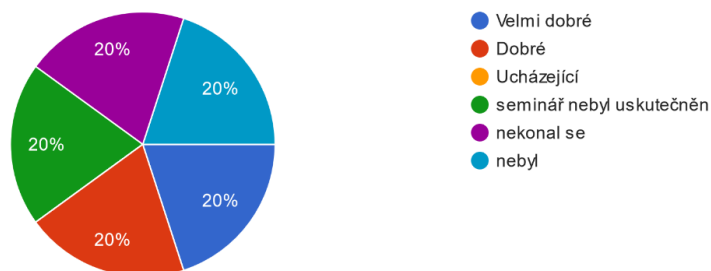
5 odpovědí

Obrázek 22 – Graf znázorňující hodnocení semináře POKOS dětmi. [53]

6. Jaké bylo hodnocení semináře na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS) ze strany vedoucích?

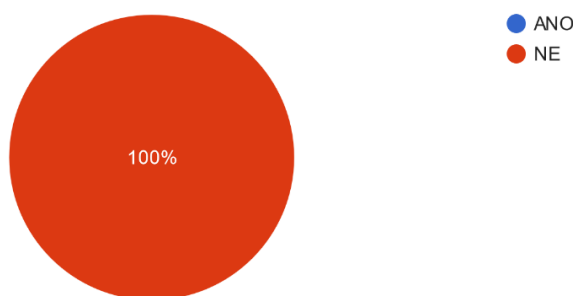
5 odpovědí

Obrázek 23 – Graf znázorňující hodnocení semináře POKOS vedoucími. [53]

7. Přemýšlíte o vyškolení vedoucího, který by pravidelně prováděl přípravu občanů k obraně státu (POKOS) ve Vaší organizaci?

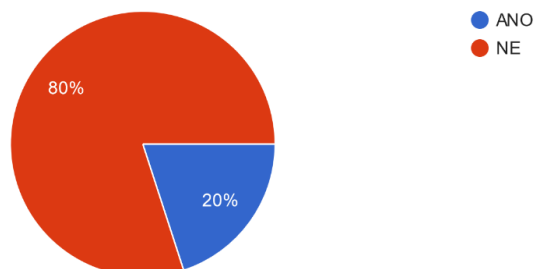
5 odpovědí

Obrázek 24 – Graf znázorňující zájem o vyškolení vedoucího, který by prováděl POKOS. [53]

8. Přemýšlíte o zavedení přípravy občanů k obraně státu (POKOS) do osnov výchovy dětí ve Vaší organizaci?

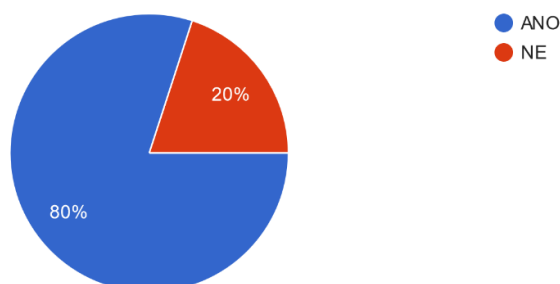
5 odpovědí

Obrázek 25 – Graf znázorňující zájem o zavedení prvků POKOS do osnov výchovy dětí. [53]

9. Čekáte na podmět zavedení přípravy občanů k obraně státu (POKOS) do osnov výchovy dětí ve Vaší organizaci ze strany vedení Vaší organizace?

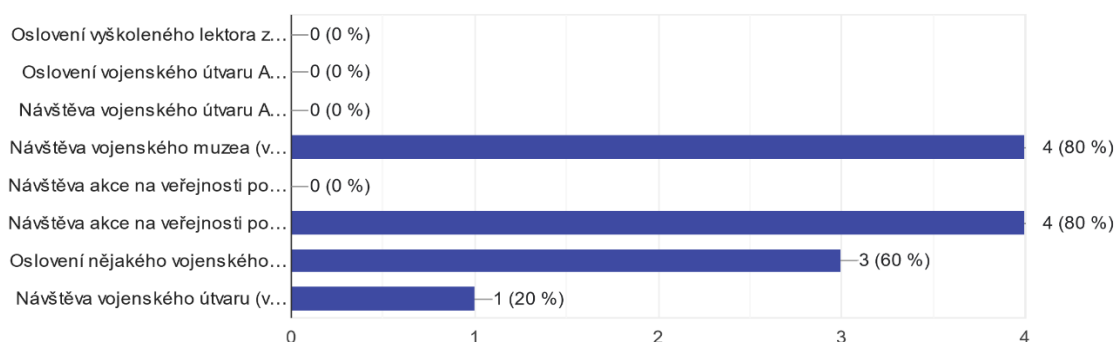
5 odpovědí

Obrázek 26 – Graf znázorňující vyčkávání organizací na podnět ze strany vedení na zavedení proků POKOS do osnov výchovy dětí. [53]

10. Přemýšlíte o nějaké jiné aktivitě související s přípravou občanů k obraně státu (POKOS)?

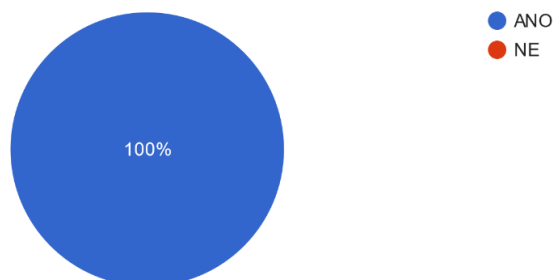
5 odpovědí

Obrázek 27 – Graf znázorňující zájem o aktivity související s POKOS. [53]

11. Měla by Vaše organizace zájem uskutečnit seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS)?

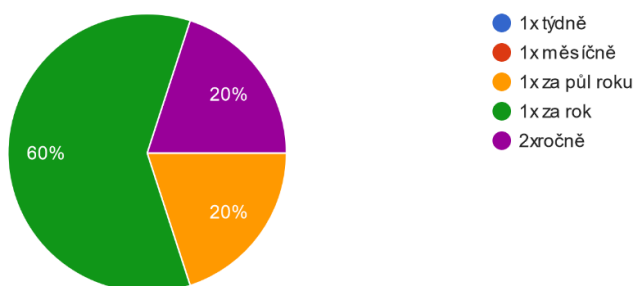
5 odpovědí

Obrázek 28 – Graf znázorňující zájem o provedení semináře POKOS. [53]

12. Jak často by jste si představovali provádět seminář na téma příprava občanů k obraně státu (POKOS)?

5 odpovědí

Obrázek 29 – Graf znázorňující uvážení četnosti provádění seminářů POKOS v organizacích. [53]

Dílčí závěr

Na základě získaných informací pomocí dotazníkového šetření a konzultací s vedoucími pracovníky bylo zjištěno, že v osnovách pro výchovu dětí nejsou zavedeny prvky přípravy občanů k obraně státu. Ani jedna z pěti organizací nemá proškoleného pracovníka v oblasti POKOS.

Z výzkumu výše uvedených dokumentů lze konstatovat, že všechny úrovně vzdělání mají zahrnuté okruhy přípravy občanů k obraně státu ve svých školních vzdělávacích programech. RVP sice nařizují školám výuku dané problematiky, ale tento zavedený systém je nedostačující a neefektivní.

5.3 Rozhovory s odborníky na problematiku POKOS

Při zkoumání širších souvislostí systému POKOS jsem oslovil několik odborníků zainteresovaných do problematiky POKOS, z nichž jsem pro zevšeobecnění výsledků rozhovorů se dvěma z nich:

- Ing. Ivana Gerháta, bývalého pracovníka Sekce obranné politiky a strategie Ministerstva obrany ČR, zodpovědného za organizaci POKOS a autora příručky pro učitele základních a středních škol;
- kpt. Ing. Jiřího Nováka, vedoucího staršího důstojníka oddělení obranných příprav KVV Plzeň, který má na starosti školení a provádění seminářů POKOS v západních Čechách.

Odpovědi respondenta Ing. Ivana Gerháta

1. Pokládáte za důležité vzdělávání v oblasti přípravy občanů k obraně státu (POKOS)? *Ano.*
2. Je podle Vás současná forma vzdělávání v oblasti POKOS na dostatečné úrovni? *Ano.*
3. Jakým způsobem by podle Vás šla forma vzdělávání v oblasti POKOS zefektivnit? *Forma je dobrá, viz odp. č. 2, problém tkví jinde, nepřipravení učitelé.*
4. Měl by být podle Vás zaveden samostatný předmět věnovaný POKOS do rámcového vzdělávacího programu? *Ne, protože pro něj nemáme dostatečnou naplň. Leda společně s jinými civilně bezpečnostními tématy.*
5. Jak často by podle Vás měla být tato problematika probírána na školách? *Pokud bude vyučována správně, na druhém stupni ZŠ stačí 1 x 1 hod za 2 týdně.*
6. Kolik erudovaných lektorů by podle Vás měla mít každá škola? *Dle mého názoru bohatě stačí jeden, zvlášť chcete-li samostatný předmět.*
7. Předpokládáte, že současná bezpečnostní situace v Evropě nějakým způsobem ovlivní postoj některých subjektů ke vzdělávání v oblasti POKOS? *Ne, i když by to bylo logické.*
8. Považujete dotační program na Podporu branně-technických a sportovních aktivit obyvatelstva dostatečný? *Ano.*

9. Jakým způsobem by podle Vás měla být provedena medializace čerpání dotačního programu? *Za stávající situace je propagace dostatečná.*
10. Domníváte se, že by tento dotační program měl být navýšen? Proč? *Není důvod, protože díky špatné kvalitě přihlášených do programu se už tak všechny peníze nevyčerpají.*
11. Myslíte si, že je spolupráce škol a neziskových organizací s MO na projektech spojených s POKOS na dobré úrovni? *Není, ale to vůbec nevadí, vzdělávání má provádět škola, a jsme zase u odp. č. 3, nikoli neziskovka.*
12. Je podle Vás příručka POKOS pro učitele základních a středních škol dostačující materiál k výuce obrany státu? *Ano, dokud není POKOS jako samostatný předmět.*

Odpovědi respondenta kpt. Ing. Jiřího Nováka

1. Pokládáte za důležité vzdělávání v oblasti přípravy občanů k obraně státu (POKOS)? *Ano, jelikož se stále zhoršuje bezpečnostní situace v Evropě.*
2. Je podle Vás současná forma vzdělávání v oblasti POKOS na dostatečné úrovni? *Ano, v linii MO – ZŠ a SŠ (školení pedagogického sboru, prezentační dny na školách). Ne, ve směru obce s rozšířenou působností ORP – občan.*
3. Jakým způsobem by podle Vás šla forma vzdělávání v oblasti POKOS zefektivnit? *V linii MO – ZŠ a SŠ stanovení rozsahu provádění seminářů POKOS školám ze strany MŠMT. V linii ORP – občan, stanovení konkrétního obsahu a vymezení okruhů spolků a občanů, kterých se příprava týká. Doposud ORP neví, jaké občany či spolky a v jakých oblastech školit. Po MO žádají školení v činnostech, které spadají do gesce HZS (ochrana obyvatelstva).*
4. Měl by být podle Vás zaveden samostatný předmět věnovaný POKOS do rámcového vzdělávacího programu? *Nemyslím si, nebyla by dostatečná časová dotace (vycházím z poznatků z jednání s učiteli).*

5. Jak často by podle Vás měla být tato problematika probírána na školách?
Z mého pohledu nejde ani tak o četnost, ale o věkovou skupinu. Druhý stupeň ZŠ je příliš velká skupina, omezil bych se na 8. a 9. ročníky v rozsahu prezentačního dne, který jako KVV provádíme (problematika branné povinnosti – přiměřeně věku, činnost AČR v míru, za stavu ohrožení státu a válečného stavu).
6. Kolik erudovaných lektorů by podle Vás měla mít každá škola? *To nejsem schopen posoudit, záleží na obsahu a četnosti. Minimálně jednoho proškoleného učitele by však každá škola měla mít.*
7. Předpokládáte, že současná bezpečnostní situace v Evropě nějakým způsobem ovlivní postoj některých subjektů ke vzdělávání v oblasti POKOS?
Dá se předpokládat, že vzroste požadavek na prezentační dny na školách a provedení akreditovaného školení pedagogického sboru. Problém vidím v časovém určení. Školy projevují největší zájem v době před koncem školního roku. V průběhu roku je problematické u většiny oslovených škol vměstnat prezentační den do jejich ostatních aktivit (pokud se soustředíme na 8. a 9. třídy). Školy preferují tuto aktivitu pro celou školu, ale na to není dostatek personálu a ani časové dotace.
8. Považujete dotační program na Podporu branně-technických a sportovních aktivit obyvatelstva dostatečný? *Tak jak je nastavený, kdy téměř veškerou finanční dotaci obdrží ČsOL, je z mého pohledu špatný. Otázkou je, zda existuje dostatek spolků, které se svou náplní alespoň přibližují myšlenkám POKOS, zda se nedubluje činnost skautů a aktivit organizovaných DDM.*
9. Jakým způsobem by podle Vás měla být provedena medializace čerpání dotačního programu? *Netuším.*
10. Domníváte se, že by tento dotační program měl být navýšen? Proč? *Nemyslím si, již v bodě 8, jsem zmínil pochybnosti o smyslu těchto dotací, tak jak jsou nastavené.*
11. Myslíte si, že je spolupráce škol a neziskových organizací s MO na projektech spojených s POKOS na dobré úrovni? *Již výše jsem popsal některá úskalí při*

prosazování projektu POKOS ve školách. Jsou kraje, kde se o tyto nabízené aktivity perou, já v Plzeňském kraji ten pocit zatím nemám.

12. Je podle Vás příručka POKOS pro učitele základních a středních škol dostačující materiál k výuce obrany státu? *Ano, možná zbytečně obsáhlá. Ale jako vodítko určitě ano.*

Na základě jejich odpovědí lze vyvodit následující závěry. Oba respondenti pokládají za důležité vzdělávání v oblasti přípravy občanů k obraně státu. Stejně tak se respondenti shodují na dostatečné formě vzdělávání v oblasti POKOS, na počtu vyškolených pedagogických pracovníků na školách a faktu, že příručka přípravy občanů k obraně státu pro učitele základních a středních škol je dostačující materiál k výuce POKOS.

Reálný stav POKOS poukazuje na nedostatečné vzdělávání v oblasti přípravy občanů k obraně státu. I když máme k dispozici řadu legislativních dokumentů a koncepčních materiálů, které sice ukládají jednotlivým orgánům státní správy, samosprávy a školám jasné úkoly, tak k jejich plnění nedochází. Výše uvedené instituce berou téma POKOS na lehkou váhu. Ze strany MŠMT ke školám není kladen větší důraz na vzdělávání jak pedagogických pracovníků, tak dětí. Pokud vláda nebude po MŠMT striktně vyžadovat výuku POKOS, bude příprava občanů k obraně státu na školách probíhat vždy na bázi dobrovolnosti a sympatiím jednotlivců k danému tématu. Existence výše uvedených skutečností jsou výsledkem dotazníkového šetření a rozhorů s odborníky.

Na základě rozhovoru s pracovníkem KVV Plzeň probíhá akreditované školení pedagogů následně. Zpracovanou pozvánku na akreditované školení pedagogů s možností výběru termínu každoročně rozesílá elektronicky KVV Plzeň, oddělení obranných příprav na všechny školy v západočeském kraji. Dále tuto pozvánku rozesílá oddělení obranných příprav současně na školský odbor

kraje jednotlivých ORP, které jsou zřizovateli škol. V obou případech je výsledek vždy nejistý, školy se pozvánkou na akreditované školení pedagogů moc nezaobírají. Krajský úřad a ORP k pozvánce přistupují podobným způsobem, vždy však záleží na pracovníkovi úřadu, jak s danou pozvánkou naloží. Pracovník KVV z oddělení obranných příprav POKOS jednou za čas navštíví jednotlivé školy a jedná osobně s řediteli škol o prezentaci. V tomto případě díky osobní interakci často uspěje.

5.4 Zpracování dat prostřednictvím SWOT analýzy

Na základě výsledků dotazníkového šetření byla shromážděna data, která jsou porovnána s koncepcí POKOS a předpisy zainteresovaných institucí. Dalším zdrojem materiálů byly řízené rozhovory s odborníky zabývající se problematikou POKOS. Tyto informace jsou následně použity do závěrečné SWOT analýzy.

Tabulka 3 – SWOT [vlastní zpracování]

<p>SILNÉ STRÁNKY (Strengths)</p> <p>S1 – Koncepce POKOS 2019–2024 S2 – Příručka pro učitele základních a středních škol 3. vydání S3 – Internetové stránky MO POKOS S4 – Besedy a školení na základních a středních školách a v neziskových organizacích S5 – Dotační programy S6 – Zařazení POKOS do RVP S7 – Akreditované školící pracoviště na KVV</p>	<p>SLABÉ STRÁNKY (Weaknesses)</p> <p>W1 – Nedostatečné vymezení problematiky v právních předpisech W2 – Nedostatek vzdělávacích materiálů pro dospělé populaci W3 – Nedostatečná spolupráce mezi MŠMT a MO W4 – Absence výuky POKOS na pedagogických fakultách VŠ W5 – Nedostatečné zařazení prvků POKOS do výuky na školách W6 – Nedostatečná kontrolní činnost orgánů MŠMT a ORP W7 – Nedostatek proškolených učitelů na školách</p>
<p>PŘÍLEŽITOSTI (Opportunities)</p> <p>O1 – Využití sociálních sítí k prezentaci POKOS O2 – Aktivní přístup ze strany KVV O3 – Zapojení neziskových organizací do POKOS O4 – Branná olympiáda O5 – Akreditované vzdělávání nových pedagogů na pedagogických fakultách VŠ O6 – Rozvoj vzdělávání POKOS O7 – Větší spolupráce MO + MŠMT + MV</p>	<p>HROZBY (Threats)</p> <p>T1 – Přehlížení a podceňování problematiky POKOS T2 – Nepochota vzdělávat se T3 – Časová vytíženost škol T4 – Nedostatek kvalifikovaných pracovníků T5 – Nedostatečné zapojení občanů T6 – Snížení finančního rozpočtu dotačních programů T7 – Nízký zájem a podpora neziskových organizací</p>

Konfrontační matice

Konfrontační matice podrobně rozpracovává SWOT analýzu. Cílem matice je srovnání a ohodnocení vzájemných vtaů vnitřního prostředí (silné, slabé stránky) a prvky vnějšího prostředí (příležitosti a hrozby).

Výsledkem matice jsou součty jak řádků, tak sloupců, které prezentují výsledky jednotlivých složek SWOT analýzy. Při výpočtu bylo vždy za znaménko (+) dosazeno číslo 1, za znaménka (+ +) dosazeno číslo 2, v opačném případě za znaménko (-) bylo dosazeno číslo -1, za znaménka (- -) dosazeno číslo - 2. Výsledky konfrontační matice jsou poté použity k vytvoření návrhů a doporučení k zefektivnění systému POKOS. Podrobná analýza výsledků je součástí diskuse této práce. Vzájemné vztahy jednotlivých složek je posuzován následujícím způsobem:

- Silný oboustranně kladný vztah (+ +);
- silný oboustranně záporný vztah (- -);
- slabší kladný vztah (+);
- slabší záporný vztah (- -);
- žádný vzájemný vztah (0).

Tabulka 4 – Konfrontační matice SWOT analýzy [vlastní zpracování]

SWOT analýza		PŘÍLEŽITOSTI							HROZBY							Σ
		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
SILNÉ STRÁNKY	S1	++	0	--	--	+	+	0	0	0	0	-	--	-	-	-5
	S2	++	0	0	0	+	++	+	+	0	0	0	0	0	0	7
	S3	++	+	0	0	0	+	-	0	0	0	0	-	0	--	0
	S4	+	++	++	-	0	++	++	0	-	--	+	0	0	0	6
	S5	++	0	--	0	0	+	0	+	0	0	0	0	++	0	3
	S6	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	1
	S7	0	++	-	0	0	+	+	-	-	0	--	0	0	-	-2
SLABÉ STRÁNKY	W1	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-1	
	W2	-	0	0	0	0	--	-	+	-	0	0	+	0	0	-2
	W3	0	0	0	-	--	0	++	-	0	0	-	0	0	0	-3
	W4	0	0	0	0	++	-	+	--	0	0	--	0	0	0	-2
	W5	0	0	0	-	-	0	0	++	0	--	--	0	0	0	-4
	W6	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-1
	W7	0	0	0	-	++	+	++	-	++	0	-	0	0	0	4
Σ	8	5	-3	-6	3	6	7	-1	-1	-4	-8	-2	1	-4		

K přehlednějšímu znázornění výsledků konfrontační matice byly vytvořeny tabulky, které přehledně shrnují hodnoty vnitřního a vnějšího prostředí. Tabulky dále obsahují vypočítané skóre konfrontační matice, podle kterého je určeno pořadí jednotlivých priorit.

Tabulka 5 – Výsledky konfrontační matice, vnitřní prostředí [vlastní zpracování]

VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ				
Prvky ze SWOT matice			Skóre	Pořadí dle priority
SILNÉ STRÁNKY	S1	Koncepce POKOS 2019–2024	-5	7.
	S2	Příručka pro učitele základních a středních škol	7	1.
	S3	Internetové stránky MO POKOS	0	5.
	S4	Besedy a školení na základní a středních školách a v neziskových organizacích	6	2.
	S5	Dotační programy	3	3.
	S6	Zařazení POKOS do RVP	1	4.
	S7	Akreditované školící pracoviště na KVV	-2	6.
SLABÉ STRÁNKY	W1	Nedostatečné vymezení problematiky v právních předpisech	-1	2.
	W2	Nedostatek vzdělávacích materiálů pro dospělou populaci	-2	3.
	W3	Nedostatečná spolupráce mezi MŠMT a MO	-3	2.
	W4	Absence výuky POKOS na pedagogických fakultách VŠ	-2	3.
	W5	Nedostatečné zařazení prvků POKOS do výuky na školách	-4	1.
	W6	Nedostatečná kontrolní činnost orgánů MŠMT a ORP	-1	4.
	W7	Nedostatek proškolených učitelů na školách	4	5.

Na základě výsledků analýzy bylo zjištěno, že nejsilnější stránkou vnitřního prostředí je pokládána přítomnost příručky pro učitele základních a středních škol. Naopak nejslabší stránkou vnitřního prostředí je nedostatečné zařazení prvků POKOS do výuky na školách.

Tabulka 6 – Výsledky konfrontační matice, vnější prostředí [vlastní zpracování]

VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ				
Prvky ze SWOT matice			Skóre	Pořadí dle priority
PŘÍLEŽITOSTI	O1	Využití sociálních sítí k prezentaci POKOS	8	1.
	O2	Aktivní přístup ze strany KVV	5	4.
	O3	Zapojení neziskových organizací do POKOS	-3	6.
	O4	Branná olympiáda	-6	7.
	O5	Akreditované vzdělávání nových pedagogů na pedagogických fakultách VŠ	3	5.
	O6	Rozvoj vzdělávání POKOS	6	3.
	O7	Větší spolupráce MO + MŠMT + MV	7	2.
HROZBY	T1	Přehlížení a podceňování problematiky POKOS	-1	4.
	T2	Neochota vzdělávat se	-1	4.
	T3	Časová vytíženost škol	-4	2.
	T4	Nedostatek kvalifikovaných pracovníků	-8	1.
	T5	Nedostatečné zapojení občanů	-2	3.
	T6	Snížení finančního rozpočtu dotačních programů	1	5.
	T7	Nízký zájem a podpora neziskových organizací	-4	2.

Na základě výsledků analýzy bylo zjištěno, že největší příležitostí vnějšího prostředí je využití sociálních sítí k prezentaci POKOS. V oblasti hrozeb je to skutečnost, která upozorňuje na nedostatek kvalifikovaných pracovníků.

Dílčí závěr

Na základě provedené SWOT analýzy byly identifikovány silné a slabé stránky systému POKOS. Za nejsilnější stránku je pokládána přítomnost příručky pro učitele základních a středních škol. Naopak nejslabší stránkou je nedostatečné zařazení prvků přípravy občanů k obraně státu do výuky na školách viz. tabulka 5. Z analýzy rovněž vyplývá, že největší příležitostí vnějšího prostředí je možnost využívání sociálních sítí k prezentaci POKOS. V oblasti hrozeb analýza upozorňuje na nedostatek kvalifikovaných pracovníků v oblasti POKOS, což má dalekosáhlé důsledky na efektivnost celého systému POKOS viz. tabulka 6.

6 DISKUSE K ZÍSKANÝM POZNATKŮM A DOPORUČENÍ

K řešení projektu diplomové práce jsem přistupoval s přesvědčením, že výuka problematiky POKOS na zkoumaných školách bude založená na spolupráci zejména s Krajským vojenským velitelstvím Plzeň a na spolupráci mezi MŠMT a MO, zejména při vzdělávání budoucích učitelů pedagogických fakult, kteří by už během studia měli být seznámeni s problematikou POKOS. Tyto předpoklady se mi potvrdily jen částečně.

Oslovení respondenti z resortu MO bezpochyby přistupují k tomuto tématu s větším respektem a důležitostí než ředitelé a učitelé škol. Oslovené školy a zástupci přistupovali k dotazníku povrchně s malým zájmem. Základní a střední školy nemají zájem o POKOS, jelikož disponují omezeným množstvím informací, které souvisí s přípravou občanů k obraně státu. Podobně jsou na tom neziskové organizace a také mladá generace, která není dostatečně informována o této problematice.

V minulosti byla branná výchova v centru zájmu relevantních zájmových organizací, dnes až na ČsOL nejsou organizace v této oblasti příliš aktivní. Na základě jejich historického odkazu by mohly tyto organizace navázat na aktivitu v oblasti obrany státu. Především by se mohlo jednat o semináře POKOS, různé branné závody a podobné aktivity. Neziskové organizace mají unikátní postavení, jelikož pracují s velkým množstvím dětí a dospívající mládeže. Oslovením vedení organizací ze strany MO nebo MŠMT by tak mohlo dojít z intenzívnější spolupráci, kterou by bylo možné později prohlubovat a upevňovat tak, aby došlo k využití spolků k přípravě občanů k obraně státu. Dalším nedostatkem, který byl zjištěn je nedostatečné povědomí organizací o dotačních příspěvcích, které jsou využitelné na různé aktivity spojené s POKOS.

Na základě všech zjištěných informací ve městě Rokycany aktuální bezpečnostní situaci v Evropě se jeví jako nezbytné vrátit tématu obrany státu oprávněnou důležitost. Domnívám se, že MO i MŠMT by měly více upozorňovat na alarmující stav vzdělávání v oblasti POKOS. Jen tak je možné zlepšit stávající situaci.

Pokud dáme problematice POKOS v ČR nezbytnou důležitost, bylo by vhodné, aby problematika přípravy občanů k obraně státu měla výraznější zákonný rámec. Měly zde být definovány konkrétní úkoly krajům, obcím a školám, a tak zefektivnit organizaci výuky POKOS s cílem přiblížit žákům zvládnutí potřebných specifických dovedností a znalostí, které jsou formulovány v koncepčních dokumentech týkajících se POKOS. Jen tak by bylo možné ponechat přípravu pouze na angažovanosti kvalifikovaných pracovníků školních zařízení, kteří se této problematice věnují, třeba i na bázi dobrovolnosti.

Tématu POKOS by především prospěla přesně cílená reklama, která by byla zaměřena jak na oslovení učitelů, tak na zájem žáků. Například distribuce příručky pro učitele základních a středních škol do všech základních a středních škol především pro předmětové komise předmětu občanská nauka, základy společenských věd, tělesná výchova.

Krajské vojenské velitelství Plzeň je koordinátorem aktivit POKOS, a to jak směrem k vojenským útvarům, tak směrem k orgánům státní správy, územní samosprávy, školám, vzdělávacím zařízením, spolkům. KVV by mělo daleko efektivněji postupovat při přípravě aktivit POKOS poskytovat nezbytnou metodickou pomoc, případně se na praktické realizaci podílet s útvary AČR. Zjištěné problémy se vyskytují i přesto, že KVV v oblasti POKOS provádí přednáškovou a lektorskou činnost. Snaží se spolupracovat s orgány státní správy a samosprávy, se školami a spolky. V rámci dalšího vzdělávání

pedagogických pracovníků má kapacitu na organizaci bezplatných akreditovaných školení pro učitele základních a středních škol s využitím různých lektorů. [54]

Školící zařízení na KVV umožňuje všem školám proškolení učitelů v oblasti POKOS. Na základě rozhovoru s pracovníkem KVV byl zjištěn fakt, že o možnosti provedení zaškolení, školy na výzvy pracovníka KVV nereagují. Jelikož je tato forma výuky pro učitele neatraktivní, navrhuji vytvořit školící centrum v rámci MŠMT za podpory MO, které by řídilo proškolení zástupců škol k vedení POKOS na školách. Proškolení zástupci by obdrželi certifikát, jak za teoretickou část, tak i praktickou. Teoretické školení by probíhalo distanční formou a praktická část v časové dotaci osmi hodin. Většina učitelů však nemá zájem o školení POKOS, jelikož seminář bývá po pracovní době v osobním volnu, bez finanční náhrady. Především z tohoto důvodu není zájem o semináře POKOS.

Zkvalitnění POKOS by prospěla i zvýšená kontrolní činnosti z úrovně KVV, která by mohla být organizována ve spolupráci s MO, příp. MŠMT. Poslední kontrola České školní inspekce zaměřená na bezpečnostní témata proběhla v roce 2013 a to s nevalným úspěchem. Kontrolní činnost by měla být prováděna rovněž z úrovně krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností.

Z historie bychom se měli poučit a tímto pravidlem se řídit. Při stále opakujícím se cyklu událostí lze předpokládat, že důležitost tohoto tématu všichni pochopí a udělají vše, aby se dostavila tomuto tématu patřičná pozornost a respekt.

SWOT analýza pomohla identifikovat nejpodstatnější skutečnosti. Je paradoxní, že za nejlépe hodnocenou oblast je velké části odborné veřejnosti považováno vydání příručky pro učitele základních a středních škol. Na druhou

stranu je alarmující zjištění, že většina základní škol (ZŠ) a středních škol (SŠ) nemá o této příručce povědomí. Zásadním zjištěním je i nedostatečné zařazení prvků přípravy občanů k obraně státu do výuky na školách. Stále výraznější vystupuje do popředí nezbytnost zavedení POKOS do RVP jako samostatného předmětu. Jen tak jí bude věnována patřičná pozornost.

V části zkoumání příležitostí SWOT analýza vyzvedává využívání sociálních sítí k prezentaci POKOS. V dnešní době je používání výpočetních technologií a sociálních sítí nedílnou součástí každodenního života. Tuto oblast lze velice dobře využít jako nástroj k prezentaci, reklamě a k oslovení široké veřejnosti. Využitím sociálních sítí, zejména Facebooku, kde je založena část věnující se POKOS, může každý zájemce sledovat příspěvky různých institucí a škol z celé České republiky, které zde prezentují, jakým způsobem a jakou formou byl POKOS proveden. Dále zde mohou všichni sledující vidět prezentaci Armády České republiky, připomínkové akce k různým výročím, např. vstup České republiky do NATO, ukončení první a druhé světové války, vznik Československa, Den válečných veteránů a další. Každý měsíc na této skupině probíhá výzva k účasti na tematických soutěžích o ceny, které se tímto způsobem snaží zatraktivnit POKOS. Sociální sítě by mohly být využity v oblasti prezentace dotačních programů, které přímo souvisí s POKOS.

Analýza upozorňuje na nedostatek kvalifikovaných pracovníků v oblasti POKOS. Zajímavé je zjištění, že poptávka po akreditovaném školení na školách je malá a z toho důvodu není ani zapotřebí větší počet kvalifikovaných školitelů. Pozvánky na akreditované školení pedagogů jsou z úrovně KVV Plzeň rozesílány na všechny školy v západočeském kraji a na školský odbor krajského úřadu, odezva je však většinou zanedbatelná. O něco lepší odezva je při osobní návštěvách pracovníka KVV u ředitelů škol.

Jako otec dvou synů se je snažím od mala vést k brannosti. Oba umí zacházet s nožem, umí se orientovat v přírodě, používat buzolu s mapou, udělat improvizovaný přístřešek, rozdělat oheň a ošetřit různá zranění. Tyto dovednosti považuji za součást nutných dovedností. Z vlastní zkušenosti vím, že jejich vrstevníci takové schopností nemají, a dokonce je považují za zbytečné.

Při řešení diplomové práce nebylo možné prozkoumat, jak je v praxi realizováno nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu, konkrétně § 8 jenž řeší zpracování plánů přípravy občanů k obraně státu. Ministerstva a jiné ústřední správní úřady, krajské úřady a obecní úřady obce s rozšířenou působností mají za úkol tyto plány zpracovávat vždy na období čtyř let. V plánech jsou rozpracovány i formy vzdělávací, výchovné, osvětové činnosti v oblasti POKOS v období míru a za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. Ze zjištěných poznatků lze usuzovat, že realizaci výše uvedených požadavků není v praxi škol a ani místních samospráv věnována tématu POKOS dostatečná pozornost. [44]

V míru je příprava k občanů k obraně státu dobrovolná, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Obsah POKOS zahrnuje zdravotnickou přípravu, přípravu k civilní obraně, zájmovou činnost s technickým a sportovním zaměřením, přípravu obyvatelstva k sebeobraně, vzájemné pomoci a další činnosti spojené s branností. POKOS základních a středních školách má většinou vzdělávací charakter. Pro děti a mládež je jistě zajímavější praktická forma, které by se měly věnovat v součinnosti s územními samosprávnými celky i různá občanská sdružení.

6.1 Soubor návrhů a doporučení k zefektivnění systému POKOS

Analýza stavu POKOS prezentována v diplomové práci postihuje jen část této široké a komplexní problematiky. Proto i závěry ke kterým jsem se dopracoval postihují jen některé oblasti činnosti škol a neziskových organizací ve městě Rokycany, místní samosprávy Plzeňského kraje a složek resortu obrany:

1. V působnosti základních a středních škol:

- přijmout opatření ke zvýšení zájmu o POKOS ze strany učitelů i žáků;
- nechat si proškolit lektora, který by vyučoval problematiku POKOS;
- ve spolupráci s KVV Plzeň a s ostatními školami uspořádat branný závod (olympiádu);
- oslovit KVV Plzeň, aby uspořádalo seminář POKOS.

2. V činnosti neziskových organizací:

- vyškolit instruktora, který by se zabýval problematikou POKOS;
- oslovit KVV Plzeň, aby připravilo přednášku POKOS;
- zúčastnit se akce na veřejnosti pořádanou AČR;
- seznámit se s dotačními programy MO v oblasti POKOS (Podpora branně-sportovních a technických aktivit obyvatelstva);
- využít dotační programy MO.

3. V působnosti Krajského vojenského velitelství:

- pravidelně oslovovat základní a střední školy k provedení semináře POKOS;
- spolu s vedením škol organizovat branné závody a olympiády;
- oslovit vybrané neziskové organizace k proškolení vedoucích pracovníků;
- navázat lepší spolupráci s ORP při organizování aktivit POKOS;

- zlepšit činnost na sociálních sítích a problematiku POKOS medializovat.

4. V působnosti obcí s rozšířenou působností a krajského úřadu:

- zprostředkovat přednášky na školách a u neziskových organizací ve spolupráci s KVV a přiblížit problematiku POKOS;
- zefektivnit spolupráci s KVV, které může provádět školení lektorů v oblasti POKOS;
- využít nabídky akreditovaného školení pedagogů a prezentace AČR na školách;
- zabezpečit proškolení dostatečného množství učitelů v oblasti POKOS.

Dílčí závěr

Za POKOS podle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky a podle dalších právních předpisů odpovídají ministerstva, správní úřady a územní samosprávné celky. MO má ale rozhodující roli. [27]

Při tvorbě této práce nebylo možné objektivně prověřit jaké jsou příčiny současného stavu POKOS. Při vědomí této skutečnosti jsem se zaměřil na doporučení pro zavedení systémových opatření POKOS, především pro státní správu a územní samosprávu, jako například:

- zavedení motivačních programů pro školy ze strany MŠMT nebo MO;
- zavedení povinné výuky POKOS na pedagogických fakultách pro všechny budoucí učitele;
- představení všech dotačních programů na sociálních sítích nebo přímo u jednotlivých organizací;
- zavedení povinnosti pro školy mít alespoň jednoho proškoleného učitele, který by problematiku POKOS vyučoval.

Zásadním doporučením, vyplývajícím z mého výzkumu při tvorbě diplomové práce je nutnost provedení komplexního auditu stavu POKOS v České republice. Je zřejmé, že Koncepce přípravy k obraně státu 2019–2024, třebaže je ambiciózní, se realizuje jen váhavě a zejména již neodpovídá současné bezpečnostní situaci ve které se Česká republika v souvislosti s agresivní politikou Ruské federace nachází.

7 ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo zjištění reálného stavu přípravy občanů k obraně státu na základních a středních školách ve městě Rokycany. Vzhledem k tomu, že profesně působím v Armádě ČR a problematika POKOS ni není neznámá, k řešení práce jsem přistupoval s částečnou znalostí situace na školách. Vzhledem k zostření mezinárodní situace a dopadům na bezpečnostní prostředí v České republice jsem předpokládal, že vztah civilní populace k problematice obrany se změní a že zájem o aktivní účast na obraně zásadním způsobem vzroste. Předpokládal jsem, že vzroste zájem o aktivity, které nabízí systém přípravy občanů k obraně státu, jenž je vymezen příslušnými zákony i koncepčními dokumenty schválenými vládou. Zkoumání výuky POKOS na základních a středních školách ve městě Rokycany v neziskových organizacích působících v Rokycanech tento můj předpoklad nepotvrdilo.

Potvrzen však byl můj předpoklad, že systém POKOS je v podstatě nastaven správně, ale není využíván. Velkou roli v něm hrají Krajská vojenská velitelství, zainteresované složky Ministerstva obrany a částečně i Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Hypotéza 1 vycházela z předpokladu, že na školách ve městě Rokycany nejsou erudovaní učitelé v oblasti přípravy občanů k obraně státu, kteří by vyučovali danou problematiku. Má šetření i analýza dalších získaných informací tento předpoklad potvrdily. Bylo zjištěno, že na žádné základní ani střední škole ve městě Rokycany není proškolený učitel, který by mohl vyučovat problematiku POKOS.

Hypotéza 2 byla zaměřena na činnost neziskových organizací v regionu Rokycanska s důrazem na to, zda své aktivity směřují k problematice týkající se přípravy občanů k obraně státu. I v tomto případě byla hypotéza potvrzena.

Z výsledků výzkumu lze usoudit, že neziskové organizace nemají rámcově stanovené plány výchovy dětí a mládeže. Na základě tohoto faktu nejsou systematicky využívány k POKOS.

Hypotéza 3 předpokládala, že odborníci z řad resortu obrany uznávají význam vzdělávání občanů České republiky v oblasti přípravy občanů k obraně státu. Hypotéza byla opět potvrzena, což vyplynulo především z výsledků expertních rozhovorů s pracovníky Ministerstva obrany i Krajské vojenské správy Plzeň.

V závěrečné části práce jsem zformuloval některá doporučení. Jsem si vědom, že se nejedná o komplexní řešení, ale jen o malý výsek z možností, kterými zejména ve městě Rokycany lze situaci v POKOS zkvalitnit. Velký důraz kladu na úlohu nejen orgánu resortu MO, ale i orgánů místní samosprávy, zřizovateli základních a středních škol, které mají velký vliv i na činnost neziskových organizací působících v Rokycanech. Zavedení navrhovaných systémových opatření POKOS by přispělo k zefektivnění systému POKOS. Pokud nebudou mít školy přímo nařízené z ministerstva nebo z jiných správních úřadů provádět aktivity spojené s přípravou občanů k obraně státu, nebude systém nikdy správně fungovat.

Zásadním doporučením vyplývajícím z mého výzkumu je nutnost provedení komplexního auditu stavu POKOS v České republice. Je zřejmé, že Koncepce přípravy k obraně státu 2019–2024 se realizuje jen nezřetelně a zejména již neodpovídá současné bezpečnostní situaci, ve které se Česká republika v souvislosti s agresivní politikou Ruské federace nachází.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR – Armáda České republiky
ČR – Česká republika
ČsOL – Československá obec legionářská
ČSOP – Český svaz ochránců přírody
ČŠI – Česká školní inspekce
DDM – Dům dětí a mládeže
EU – Evropská unie
HOPKS – Hospodářské opatření pro krizové stavy
HZS – Hasičský záchranný sbor
IZS – Integrovaný záchranný systém
JP-75 – Jednorázová pláštěnka vzor 75
KVV – Krajské vojenské velitelství
MO – Ministerstvo obrany
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NATO – Severoatlantické aliance
OM-90 – Ochranná maska vzor 90
OPZHN – Ochrana proti zbraním hromadného ničení
ORP – Obec s rozšířenou působností
OS – Ozbrojené síly
PČR – Policie České republiky
POKOS – Příprava občanů k obraně státu
RVP – Rámcový vzdělávací program
SŠ – Střední škola
SÚ – Správní úřad
SVAZARM – Svaz pro spolupráci s armádou
ŠVP – Školní vzdělávací programy
ZŠ – Základní škola

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

1. Vláda schválila Koncepti přípravy občanů k obraně státu | Ministerstvo obrany. Ministerstvo obrany [online]. Copyright © 2023 [cit. 25.02.2023]. Dostupné z <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-schvalila-koncepci-pripravy-obcanu-k-obrane-statu-209687/>.
2. KARAFFA, Vladimír, *Vzdělávání v bezpečnostním systému České republiky*, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (55), ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.
3. KAVAN, Štěpán. *Ochrana člověka a společnosti-vývoj vzdělávání v bezpečnostních tématech*. Praha: NLN, 2020, 16 s. ISBN 978-80-7422-753-0.
4. ŠIMEK, Jan a Martina HALÍŘOVÁ. *Škola a válka: branná výchova v české škole*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2021, 142 s. ISBN 978-80-86935-56-0.
5. ČAPÁK, Ivo a Vladimír PECHÁNEK. *Branná výchova: inovace témat Branná výchova na školách a Zájmová branná činnost pro učitelské směry studia*. Díl 1, 47 s. Brno: Univerzita J.E. Purkyně v Brně, 1986.
6. FRIML, Jan a Jan FRIML. *Branná výchova pro studující učitelství: určeno pro posl. fak. pedagog.* [Sv.] 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 187 s. ISBN (brož.).
7. REITMAYER, Ladislav. *Stručný nástin dějin branné výchovy*. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1987, 96 s. ISBN (brož.).
8. Branná výchova ve 20. století | Tohle jsme prožili. *Úvodní stránka | Tohle jsme prožili* [online]. Dostupné z: <https://tohlejsmeprozili.cz/branna-vychova-ve-20-stoleti>.
9. KONÍŘOVÁ, Marta, ed. *Branná výchova: soupis učebnic branné výchovy ve sbírce oddělení dějin školství Muzea Komenského v Přerově*. Přerov: Muzeum Komenského v Přerově, 2006, 131 s. ISBN 80-239-8964-2

10. MATIČKA, Václav a kol. *Branná výchova. 1. vyd.* Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1978, 186 s.
11. ČERNOCH, Felix. *Branná výchova s metodikou. 1. vyd.* Praha: SPN, 1980, 98 s. Učebnice pro stř. školy.
12. KOMÍNEK, Peter. *Branná výchova v systému komunistické výchovy.* Překlad Světlá Rellová. Brno: Kraj. kult. středisko, 1987. Kulturně výchovná činnost / Kraj. kult. středisko, Brno.
13. VILÁŠEK, Josef a Ivan GERHÁT. Příprava občanů k obraně státu. Praha: Falešník Ondřej Ing. - FALON, 2017, 23 s. ISBN 978-80-87432-24-2.
14. Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů a Dodatek k učebním dokumentům pro základní školy, střední školy, speciální školy a vyšší odborné školy - Ochrana člověka za mimořádných událostí, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/pokyn-msmt-k-zacleneni-tematiky-ochrany-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-do-vzdelavacich-programu-a-dodatek-k-ucebnim-dokumentum-pro-zakladni-skoly-stredni-skoly-specialni-skoly-a-vyssi-odborne-skoly-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-1>
15. Pro školy a učitele | Příprava občanů k obraně státu (POKOS). Příprava občanů k obraně státu (POKOS) [online]. Copyright © 2004 [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: <https://pokos.army.cz/pro-skoly-ucitele> Strategické a koncepční dokumenty.
16. Příprava občanů k obraně státu (POKOS). Příprava občanů k obraně státu (POKOS) [online]. Copyright © 2004 [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: <https://pokos.army.cz/strategicke-koncepcni-dokumenty>.
17. CZULDA, Robert a Marek MADEJ. *Newcomers no more? Contemporary NATO and the future of enlargement from the perspective of „post-Cold War“ members.* Warsaw - Prague- Brussels: International Relations Research

Institute in Warsaw - NATO Information Center in Prague - Latvian Institute of International Affairs in Riga, 2015. ISBN 978-83-62784-04-2.

18. Zákon č. 585/2004 Sb. Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).
19. JURENKA Miroslav. *Příprava občanů k obraně státu*. Vojenské rozhledy. 2019, 28 (3), 117-127. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (on-line). Available at: www.vojenskerozhledy.cz
20. Česká školní inspekce - Tematická zpráva-Vzdělávání v bezpečnostních tématech. Object moved [online]. Copyright © 2023 Česká školní inspekce ČR [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Vzdelavani-v-bezpecnostnich-temat>.
21. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
22. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
23. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.
24. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
25. Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů.
26. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.
27. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
28. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

29. Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
30. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
31. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
32. Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 06.05.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vzdelavani-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva-a-krizoveho-rizeni.aspx>.
33. Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 06.05.2023]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/spolecne-minimum-pro-potreby-vzdelavani-odborniku-v-oblasti-bezpecnosti>.
34. RVP pro základní vzdělávání, Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání). *Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání)* [online]. Copyright © [cit. 06.05.2023]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani.html>.
35. Rámcové vzdělávací programy, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/ramcove-vzdelavaci-programy>.
36. Česká školní inspekce - Tematická zpráva-Vzdělávání v bezpečnostních tématech. *Object moved* [online]. Copyright © 2023 Česká školní inspekce ČR [cit. 06.05.2023]. Dostupné z:

<https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Vzdelavani-v-bezpecnostnich-temat>.

37. Dokumenty | Vláda ČR. *Úvodní stránka | Vláda ČR* [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/dokumenty/vyznamne-dokumenty-v-oblasti-bezpecnosti-ceske-republiky-18963/>.
38. České strategické dokumenty | Ministerstvo obrany. *Ministerstvo obrany* [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.
39. Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019-2024 | Databáze strategií - portál pro strategické řízení. *Databáze Strategií - home | Databáze strategií - portál pro strategické řízení* [online]. Copyright © [cit. 06.05.2023]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mo/strategie/koncepce-pripravy-obcanu-k-obrane-statu-2019-2024?typ=tematicky&v=5cf6bfd2c8f9e681d7fb8772957586a3>.
40. Audit národní bezpečnosti - Centrum proti hybridním hrozbám. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 06.05.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/audit-narodni-bezpecnosti.aspx>.
41. Aktuality – novinky, akce a výstavy | Muzeum Rokycany. *Muzeum vojenské techniky na demarkační linii | Muzeum Rokycany* [online]. Copyright © [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://vojenskemuzeumrokycany.cz/aktuality/>
42. Znak ČsOL. ČSOL [online]. Copyright © 2023 Grafika [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://www.csol.cz/o-nas/symbolika-csol/znak-csol/>.
43. ŽÁRSKÁ, Magdaléna. *Od Exzodu ke Svojsíkovu závodu*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, tiskové a distribuční centrum, 2007, 16 s. ISBN 978-80-86825-24-3.

44. 100 let skautingu v Rokycanech – Středisko Rarášek Rokycany. Středisko Rarášek Rokycany – Středisko Rarášek Rokycany [online]. Dostupné z: <http://rokycany.skauting.cz/100-let-skautingu-v-rokycanech/>.
45. Skautky a skauti mají nové logo! V moderním provedení se vrací se zpět ke kořenům - skaut.cz. Úvod - skaut.cz [online]. Copyright © 2023 [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skautky-a-skauti-maji-nove-logo-v-modernim-provedeni-se-vraci-se-zpet-ke-korenem/>.
46. Sokol Rokycany | Tělocvičná jednota. Sokol Rokycany | Tělocvičná jednota [online]. Dostupné z: <http://www.sokolrokycany.cz/>
47. Symbolika Sokola. Vítejte | Česká obec sokolská [online]. Copyright © 2023 Designed by [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: <https://www.sokol.eu/symbolika-sokola>.
48. DDM Rokycany. DDM Rokycany [online]. Copyright © 2022 Všechna práva vyhrazena [cit. 22.04.2023]. Dostupné z: [https://www.ddmrokycany.cz/O Nás – PS Rokycany Divoká Orlice](https://www.ddmrokycany.cz/O_Nás_-_PS_Rokycany_Divoká_Orlice). PS Rokycany Divoká Orlice [online].
49. O Nás – PS Rokycany Divoká Orlice. PS Rokycany Divoká Orlice [online]. Dostupné z: <https://rokycanydivokaorlice.cz/o-nas/>.
50. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=517682820506637&set=a.417160117225575>
51. Povinné informace | kvv-plzen.army.cz. kvv-plzen.army.cz [online]. Copyright © 2004 [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: <https://kvv-plzen.army.cz/povinne-informace-0>.
52. [online]. Dostupné z: <https://docs.google.com/forms/d/1RBt0x1e6ZKBPKzFmveMOj-lgr3PiXv5qh7BVIIIUzdQ/edit#responses>.
53. [online]. Dostupné z: <https://docs.google.com/forms/d/1pKV6YD-Ckj0CAH6y7XYZWvkjN1J4f-3tiNa4SD2o-6w/edit#responses>.

54. JURENKA Miroslav. Příprava občanů k obraně státu. *Vojenské rozhledy*. 2019, 28 (3), 117-127. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (on-line). Available at: www.vojenskerozhledy.cz.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Znak ČsOL.....	34
Obrázek 2 Znak Junák - český skaut	35
Obrázek 3 Znak SOKOL.....	35
Obrázek 4 Znak sdružení Brontosaurus	36
Obrázek 5 Znak Divoké orlice.....	37
Obrázek 6 Graf znázorňující počet vyškolených lektorů POKOS	44
Obrázek 7 Graf znázorňující odpovědi, jsou-li v osnovách výchovy k občanství zahrnuty prvky POKOS.....	45
Obrázek 8 Graf znázorňující četnost POKOS ze strany AČR na školách	45
Obrázek 9 Graf znázorňující zájem ze strany žáků.....	45
Obrázek 10 Graf znázorňující zhodnocení POKOS ze strany žáků	46
Obrázek 11 Graf znázorňující zhodnocení POKOS ze strany učitelů	46
Obrázek 12 Graf znázorňující zájem o vyškolení lektora POKOS ze strany ředitele školy.....	46
Obrázek 13 Graf znázorňující zájem o zavedení prvků POKOS do osnov výchovy k občanství.	47
Obrázek 14 Graf znázorňující vyčkávání škol na podnět ze strany MŠMT na zavedení prvků POKOS do osnov výchovy k občanství	47
Obrázek 15 Graf znázorňující zájem o aktivity související s POKOS	48
Obrázek 16 Graf znázorňující zájem o seminář POKOS.....	48
Obrázek 17 Graf znázorňující uvážení četnosti provádění seminářů POKOS na školách	48
Obrázek 18 Graf znázorňující počet vyškolených vedoucích POKOS.....	50
Obrázek 19 Graf znázorňující četnost seminářů POKOS.....	50
Obrázek 20 Graf znázorňující odpovědi, jsou-li v osnovách výchovy dětí zahrnuty prvky POKOS	51
Obrázek 21 Graf znázorňující zájem dětí o seminář POKOS	51

Obrázek 22 Graf znázorňující hodnocení semináře POKOS dětmi	51
Obrázek 23 Graf znázorňující hodnocení semináře POKOS vedoucími.....	52
Obrázek 24 Graf znázorňující zájem o vyškolení vedoucího, který by prováděl POKOS.....	52
Obrázek 25 Graf znázorňující zájem o zavedení prvků POKOS do osnov výchovy dětí.....	52
Obrázek 26 Graf znázorňující vyčkávání organizací na podnět ze strany vedení na zavedení prvků POKOS do osnov výchovy dětí.....	53
Obrázek 27 Graf znázorňující zájem o aktivity související s POKOS	53
Obrázek 28 Graf znázorňující zájem o provedení semináře POKOS	53
Obrázek 29 Graf znázorňující uvážení četnosti provádění seminářů POKOS v organizacích.....	54

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Komparace POKOS	18
Tabulka 2 Komparace branná výchova	19
Tabulka 3 SWOT	60
Tabulka 4 Konfrontační matice SWOT analýzy	61
Tabulka 5 Výsledky konfrontační matice, vnitřní prostředí.....	62
Tabulka 6 Výsledky konfrontační matice, vnější prostředí.....	63

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Přihláška k akreditovanému školení pedagogických pracovníků

Příloha 1

Přihláška k akreditovanému školení pedagogických pracovníků

Krajské vojenské velitelství Plzeň
Štefánikovo nám. 1, Plzeň, PSČ 304 50, datová schránka y9baekc

PŘIHLÁŠKA

Další vzdělávání pedagogických pracovníků
Příprava občanů k obraně státu (POKOS)

termín	
--------	--

Údaje pro vyplnění osvědčení

Titul, jméno, příjmení:	
Datum narození:	
Název a adresa školy:	
Telefon:	
E-mail:	

V _____ dne _____

Podpis přihlášené osoby